Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 21 март 1969 йил, жума ● № 68 (14.231). ● Баҳоси 2 тийин.

ҚАЛИНИН районидаги генерал Собир Раҳимов номли колхоз сут-товар фермасининг коллективи сут соғиб олиш биринчи квартал планини муддатидан илгари бажарди. Ферма чорвадорлари ҳозирнинг ўзидаёқ 117 тонна сут етиштиришди. Улар йил охиригача ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутнинг ўртача миқдорини 2470 килограммга етказиш ва давлатга 443 тонна сут сотиш ҳақида берган ваъдаларининг устидан чиқиш учун В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаяптилар. Суратда: илғор соғувчилар Заҳро Нурматова, Муҳаббат Умарова ва Муҳаббат Алимовалар ферма ҳовлисида.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЕВРОПАДА ТИНЧЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК УЧУН

ПРАВДА

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг 17 март куни Будапештда бўлиб ўтган кенгаши ва унда қабул қилинган қарорларни социалистик ҳамдўстлик халқлари, барча тинчликсевар кучлар Совет Иттифоқининг ва бошқа қардош мамлакатларнинг Европа қитъасида кескинликни юмшатишга, ялпи тинчликни мустаҳкамлашга бутун чоралар билан кўмаклашишга тайёр эканлигининг ифодаси, деб кутиб олдилар. Кенгаш кардошларча дўстлик вазиятида ўтди, у социалистик мамлакатлар ҳамкорлигини мустаҳкамлашга ёрдам берди.

Инсониятни янги жаҳон уруши хавфидан халос қилиш учун, Шарқи-Жанубий Осиёдаги ва Яқин Шарқдаги агрессия ўчоқларини тезроқ тугатиш учун, империалистик реакция ва реваншизм кучларини тийиб қўйиш учун курашда Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ўтказаётган қатъий ва изчил йўл барча халқларнинг ҳаётий манфаатларига мос тушади. Европада хавфсизликни ва ҳамкорликни таъминлаш масалалари юзасидан Будапешт Кенгашининг қатнашчилари ўзларининг Европадаги ҳамма мамлакатларга қилган Мурожаатида баён этиб берган кенг ҳаракат программаси худди ана шундан далолат беради.

Мурожаатда Европа қитъасидаги ҳозирги вазият чуқур ва атрофлича анализ қилинган, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик муҳитини вужудга келтиришга доир конкрет вазифалар белгиланган, Европадаги ҳамма мамлакатларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш йўллари кўрсатиб берилган. Иккинчи жаҳон урушидан кейинги ҳозирги Европада ижтимоий тузуми, жойланиши, манфаатлари жиҳатидан турлича бўлган ўттизтадан ортиқ катта ва кичик давлат бор. Тарих тақозоси билан улар ёнма-ён яшаб турибдиларки, бу фактни ҳеч ким ўзгартира олмайди. Империалистик реакция ва агрессия кучлари бундан буён ҳам Европа халқларининг тақдири билан хатарли равишда ўйнашишларига, уруш васвасасини ва реваншчилик жазавасини авж олдиришларига йўл қўйиб бўлмайди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар ўз халқларининг Европадаги бошқа халқлар билан тинчликда ва яхши қўшничиликда яшаш истакларини ифодалаб, Европадаги барча давлатларга Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган куч-ғайратларини кўпайтиришга чақириб мурожаат қилдилар. Европа давлатларининг фикр-ўйлари ишлари ва куч-ғайрати кескинликни юмшатиш, етилган халқаро проблемаларни реал ҳал қилиш, умумевропа негизида ҳар томонлама ҳамкорликни йўлга қўйиш мақсадларига қаратилган тақдирдагина чинакам хавфсизлик ва мустаҳкам тинчлик таъминланиши мумкин эканлигини улар зўр куч билан таъкидлаб ўтдилар.

Ҳозир европаликларнинг кўпчилиги учун, уларнинг Европа шарқида ёки ғарбида яшашларидан қатъи назар, Европа халқларининг ҳозирги ва келажаги қитъамиздаги тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш билан чамбарчас боғлиқ эканлиги исбот талаб қилмайдиган ҳақиқат бўлиб қолди. Яхши қўшничилик, ишонч ва ҳамжиҳатлик йўли Европадаги барча мамлакатлар халқлари ва ҳукуматларининг иродасига ва куч-ғайратига боғлиқ бўлиб қолди. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Европани янги ҳарбий можаролар хавфидан ҳимоя қилиб қолиш, тинч-тотув яшаш принциплари асосида Европадаги ҳамма мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантирмоқ учун кенг майдон очиб бериш йўлида бундан буён ҳам ўзларига боғлиқ бўлган ҳамма ишларни қилишни ўз бурчлари, деб ҳисоблайдилар.

Аммо Европа қитъасининг ихтилофларини сақлаб қолишга интилаётган, кескинликни кучайтириш сиёсатини ўтказаётган кучлар дунёда ҳали ҳам иш кўрмоқда. Уларнинг адреси яхши маълум: булар — Рейндаги милитаристик доиралар билан Пентагон ҳарбийларидир. Улар ўзларининг НАТОдаги иттифоқчиларидан қуролланиш пойгасини кучайтиришни ва НАТО қўшинлари учун янги-янги дивизиялар тузиб беришни, империализмнинг хатарли ҳарбий программаларини, Бонннинг реваншчилик даъволарини ва ядро таъмагирлигини қўллаб-қувватлашни талаб қилмоқдалар.

Лекин империалистик реакция кучлари ўз сиёсатини қанчалик қайсарлик билан ўтказа бермасинлар, улар Европа қитъасидаги янги шабадаларнинг йўлини тўсиб қолишга қодир эмаслар. Будапешт Кенгашининг якунлари тўғрисида чет эл матбуотида баён қилинаётган жуда кўп фикрлар шундан далолат бермоқдаки. Ҳозирги кунларда Ғарбий Европадаги реалистик фикр юритувчи арбоблар Будапешт Кенгаши қатнашчилари айтган фикрга, яъни ҳали ҳал этилмаган проблемалар ҳар қанча мураккаб бўлганида ҳам, уларни куч ишлатиш йўли билан ёки куч ишлатиш билан таҳдид қилиш йўли билан эмас, балки тинч воситалар билан музокаралар йўли орқали ҳал қилиниши лозим, деган фикрга қўшилмоқдалар. Шу мақсадни кўзлаб, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар бундан қарийб уч йил муқаддам умумевропа кенгашини чақириш таклифини ўртага қўйган эди. Европадаги бирон ҳукумат бундай кенгашни ўтказиш фикрига қарши чиққани йўқ. Тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига амал қилинадиган бўлса, у ҳолда ҳозир умумевропа Кенгашини чақиришни кечга сурмоқ учун ҳеч қандай асосли сабаб йўқ, бу кенгаш Европанинг ҳарбий гуруҳларга бўлинганлигини тугатишга ҳамда Европа давлатлари ва халқлари ўртасида тинч ҳамкорликни амалга оширишга олиб борувчи йўлларни ва воситаларни топиш имконини берган бўлур эди. Хатарли равишда ҳарбий тўқнашув бўлишидан, қуролланиш пойгасидан, империализмнинг агрессив кучлари Европага тиқиштираётган можаролардан қутилишнинг бирдан-бир реал йўли мана шу ва фақат мана шудир.

Совет Иттифоқи ва бошқа қардош мамлакатлар ўзларининг 1966 йилда Бухарестда қабул қилган Декларациясида баён этилган таклифларни таъкидлаб, Будапештда муҳим ташаббус кўрсатдилар ва кенгашни чақириш тартибини ўзаро келишиб олиш учун ҳам, унинг кун тартибидаги масалаларни белгилаш учун ҳам Европадаги барча манфаатдор давлатлар вакиллари тезроқ учрашишлари лозимлигини айтдилар. Мурожаатда тинчлик манфаатлари йўлида Европа ҳамкорлигининг пойдевори бўлиши лозим бўлган умумий замин белгилаб берилди, Европа хавфсизлигини таъминлашнинг асосий шартлари ва, аввало, мавжуд чегараларнинг дахлсизлиги кўрсатилди.

Будапештдаги Кенгаш қатнашчилари мудофаа мақсадларини кўзловчи Варшава Шартномаси ташкилоти структурасини ва идора органларини янада такомиллаштиришга доир тадбирларни якдиллик билан маъқулладилар. Бу тадбирлар социализм иши ва тинчликни ҳимоя қилиш манфаатлари йўлида социалистик мамлакатларнинг мудофаа қудратини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлашга ёрдам беришга қаратилган.

Халқлар шунга амин бўлишлари мумкинки, Совет Иттифоқи ва Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа давлатлар умумевропа кенгашининг муваффақиятли ўтиши учун, Европа бутун дунёдаги стабиллик, тинчлик ва ҳамжиҳатлик омили бўлиб қолиши учун ўзларига боғлиқ бўлган ҳамма ишларни қиладилар!

(20 мартдаги бош мақола).

ТАЙЁРГАРЛИК КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро кенгашига тайёргарлик кўрувчи комиссия шу йил 19 мартда Москвада ўз ишини бошлади.

Мажлисда қатнашаётган 67 партиянинг вакиллари коммунистик ва ишчи партиялар кенгаши учун ҳужжатлар лойиҳаси тайёрлаган ишчи группаси фаолиятининг натижалари тўғрисидаги ахборотни тингладилар ва тайёргарлик комиссияси олдида турган масалаларни қараб чиқишга киришдилар.

МОНОЛИТ БИРЛИК

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ, РАЙОН, ШАҲАР, ПОСЁЛКА, ҚИШЛОҚ ВА ОВУЛ СОВЕТЛАРИГА ЎТКАЗИЛГАН САЙЛОВ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ АХБОРОТИ

16 мартда Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига сайлов бўлиб ўтди.

Сайлов сайловчиларнинг зўр активлиги билан ўтди ва республика меҳнаткашлари маънавий-сиёсий бирлигининг ёрқин намойишига айланди.

Сайлов натижалари тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми олган маълумотларга кўра, меҳнаткашлар депутатларининг 10 область, 101 район, 39 шаҳар Советига, Тошкент шаҳрининг 8 район Советига, 85 посёлка, 896 қишлоқ ва овул Советларига депутатлар сайланди.

Меҳнаткашлар депутатларининг область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига ўтказган сайловда овоз беришда қатнашганлар қуйидагича бўлди:

Область Советларига —4.380.901 киши ёки сайловчиларнинг умумий сонига нисбатан 99.99 процент.

Район Советларига —3.439.874 киши ёки 99,99 процент.

Шаҳар Советларига —2.044.131 киши ёки 99.98 процент.

Тошкент шаҳрининг район Советларига —789.230 киши ёки 99.98 процент.

Посёлка Советларига — 368.469 киши ёки 99.99 процент.

Қишлоқ ва овул Советларига —3.141.267 киши ёки 99.99 процент.

Шундай қилиб, жуда оз кишиларни истисно қилганда сайловчиларнинг деярли ҳаммаси сайловда қатнашди.

Коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз берганлар қуйидагича бўлди:

Область Советларига —4.373.271 киши ёки овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг умумий сонига нисбатан 99.82 процент.

Район Советларига —3.437.468 киши ёки 99.93 процент.

Шаҳар Советларига —2.034.795 киши ёки 99,54 процент.

Тошкент шаҳрининг район Советларига —785.775 киши ёки 99,56 процент.

Посёлка Советларига —366.956 киши ёки 99,59 процент.

Қишлоқ ва овул Советларига —3.139.976 киши ёки 99.96 процент.

Депутатликка номзодларга қарши берилган овоз (овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг умумий сонига нисбатан процент ҳисобида):

Область Советларига —0.17.

Район Советларига —0.07.

Шаҳар Советларига —0.45.

Тошкент шаҳрининг район Советларига —0.44.

Посёлка Советларига —0.40.

Қишлоқ ва овул Советларига —0.04.

«Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатларининг область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига сайлов тўғрисидаги Низом»нинг 100-моддасига асосан 312 та бюллетень ҳақиқий эмас, деб топилди.

Республикада маҳаллий Советларга ҳаммаси бўлиб 82.175 депутат сайланди.

Сайланган депутатларнинг ҳаммаси коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодларидир.

Депутатлар орасида: хотин-қизлар —36.727 киши ёки 44.69 процент.

КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатлар —38.119 киши ёки 46.39 процент.

ВЛКСМ аъзолари —8.876 киши ёки 10.80 процент.

Партиясизлар —44.056 киши ёки 53.61 процент.

Ишчилар ва колхозчилар —54.530 киши ёки 66,36 процент.

Сайланган депутатлардан —35.117 киши ёки 42,73 проценти ўтган чақириқда депутат бўлмаган кишилардир.

Урта Чирчиқ районидаги Туйтепа посёлка Советига сайлов ўтказувчи бир округда ва Бўка районидаги Ленинобод қишлоқ Советига сайлов ўтказувчи бир округда овозга қўйилган номзодлар овозларнинг мутлақ кўпчилигини ололмади ва депутат бўлиб сайланмади.

«Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатларини область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига сайлов тўғрисидаги Низом»га мувофиқ ана шу округларда янги сайлов тайинланди.

Амударёнинг суви тошиб, овоз беришнинг иложи бўлмаганлиги оқибатида Қорақалпоғистон АССР меҳнаткашлар депутатларининг иккита район, битта шаҳар, иккита посёлка ва 12 овул Советига, Хоразм областининг битта посёлка Советига, шунингдек Хоразм область Советига сайлов ўтказувчи битта сайлов округида ва Урганч район Советига сайлов ўтказувчи олтита сайлов округида сайлов ўтказилмади. Ана шу Советларга ва мазкур округларда сайлов кейинроқ ўтказилади.

ЭНГ ЯХШИ КИШИЛАР СОВЕТЛАРГА САЙЛАНДИ

Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига 16 мартда ўтказилган сайлов мамлакатимизда партия билан халқнинг бузилмас бирлигини яна бир марта эркин намойиш қилиб кўрсатди. Совет кишилари ўзларининг энг яхши вакилларини — коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодларини депутат қилиб сайладилар.

Автоном Республикалар Олий Советларининг Президиумлари район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советларига ўтказилган сайловга якун ясадилар. Овоз бериш сайловчиларнинг юксак даражадаги активлиги ва уюшқоқлиги билан ўтганлигини ана шу маълумотлар кўрсатиб турибди. Умуман республикалардаги сайловда сайловчиларнинг 99 процентдан ортиғи қатнашди. Овозларнинг катта кўпчилиги депутатликка кўрсатилган номзодларни ёқлаб берилди.

Сайланган депутатларнинг 40 процентдан 49 процентигача хотин-қизлар, депутатларнинг ярмидан кўпи партиясизлардир. Сайланганларнинг тахминан учдан икки қисми бевосита ишлаб чиқаришдаги ишчилар билан колхозчилардан иборат. (ТАСС).

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитети кенгаши ишларида қатнашган Совет делегацияси 19 мартда Будапештдан Москвага қайтиб келди.

Делегация составида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев (делегация бошлиғи), СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаков бор эдилар.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган қуролли кучлари бош қўмондони, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи Маршали И. И. Якубовский ҳамда Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган қуролли кучлари штабининг бошлиғи армия генерали С. М. Штеменко ҳам Будапештдан Москвага қайтиб келдилар. (ТАСС).

Космонавтлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди

Тошкентда меҳмон бўлиб турган космонавт-учувчилар Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Е. В. Хрунов билан А. С. Елисеевни 20 мартда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қабул қилди. Қабул маросимида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари Н. М. Матчонов, Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Х. Абдуллаева ҳам ҳозир бўлдилар. (ЎзТАГ).

ДАЛА ИШЛАРИНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК!

Ўзбекистон ССР областларида баҳорги экиш учун ер ҳайдаш, баҳорги дон ва беда экишнинг бориши тўғрисида 1969 йил 20 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

(минг гектар ҳисобида)

(Биринчи стун—областлар; иккинчи стун—ер ҳайдаш бўйича планнинг бажарилиш проценти; учинчи стун—шу жумладан бир кунда ҳайдалган майдон; тўртинчи стун—баҳорги дон экиш бўйича планнинг бажарилиш проценти; бешинчи стун—шу жумладан бир кунда экилган майдон; олтинчи стун—беда экиш бўйича планнинг бажарилиш проценти; еттинчи стун—шу жумладан бир кунда экилган майдон).

Бухоро	87,5	0,76	1	0,12	0,9	0,05
Тошкент	83,2	0,07	—	—	—	—
Сирдарё	80,7	0,08	0,06	0,10	—	—
Қашқадарё	75,5	0,48	4,3	1,01	22,3	1,79
Сурхондарё	69,9	1,22	12,5	0,23	25	0,50
Наманган	59,5	0,13	—	—	18,5	0,32
Самарқанд	51,3	0,14	1,4	1,21	3,5	0,25
Андижон	45,4	0,59	0,6	0,01	16	0,34
Фарғона	16,2	1,20	—	—	20,3	0,70
ҚҚ АССР	15,5	—	—	—	—	—
Хоразм	—	—	—	—	—	—
Республика бўйича:	55,3	4,67	2,3	2,68	7,7	3,95

Ўзбекистон ССР областларида шўр ювишнинг бориши тўғрисида 1969 йил 20 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

(минг гектар ҳисобида)

(Биринчи стун—областлар; иккинчи стун—шўри ювилиши зарур бўлган майдон; учинчи стун—шўри ювилган майдон; тўртинчи стун—шу жумладан бир кунда шўри ювилган майдон; бешинчи стун—планнинг бажарилиш проценти)

Сирдарё	59	59,3	—	100
Самарқанд	3	2,5	0,6	83
Наманган	30	17,6	1,1	58,7
Бухоро	220	50,3	10,2	22,8
Тошкент	1	0,2	—	20
ҚҚАССР	385	75	2,7	19,5
Андижон	9	1,6	0,1	17,8
Фарғона	149	26,4	2	17,7
Хоразм	462	73	7,8	15,8
Қашқадарё	11	0,9	—	8,2
Сурхондарё	23	—	—	—
Республика бўйича:	1352	306,8	24,5	22,8

ХАЛҚ ҒАЗАБИ

СОВЕТ ЧЕГАРАЛАРИ ДАҲЛСИЗДИР!

Бухоро меҳнаткашлари ҳаддидан ошган пекинлик бузғунчиларни лаънатламоқдалар.

«ВЛКСМ XX йиллиги» тикувчилик фабрикасининг моторчиси Зубайда Қаюмова митингда сўзга чиқиб бундай деди:

— Биз Хитой маъмурларининг сурбетлик билан қилган иғвогарликларидан беҳисоб дарғазаб бўлдик. Ватанимиз қудратини янада мустаҳкамлаш йўлида ҳамма ишларни қиламиз, деб партия билан ҳукуматни ишонтирамиз.

Қоракўл районининг «Октябрь» колхозида бўлиб ўтган митингда бригадир Бозор Пардаев бундай деди:

— Чегарачиларимиз хитойлик авантюристларнинг боплаб адабини бердилар. Мао Цзэ-дун тўдаси шуни билиб қўйсинки, биз Советлар мамлакатининг муқаддас чегараларини бузувчиларга бундан буён ҳам қақшатқич зарба бераверамиз.

ХОИНЛАР ШАРМАНДАИ-ШАРМИСОР БЎЛСИН!

Олтиариқ нефтни қайта ишлаш заводида Пекин маъмурларининг янги иғвогарлик ҳаракатларига қарши кўп кишилик норозилик митинги бўлиб ўтди. Ишчи Ғ. Шарафиддинов митингда сўзга чиқиб, бутун коллективнинг фикр-зикрини ифодалаб берди.

— Маочилар кимга қўл кўтармоқдалар? — деди у. — Улар инсониятни фашистлар вабосидан қутқариб қолган халққа, Хитой меҳнаткашларини империалистик асоратдан халос қилган халққа, Хитой Халқ Республикасига ҳамиша саховатлик билан беғараз ёрдам бериб келган халққа қўл кўтармоқдалар. Марксизм-ленинизмнинг муқаддас принципларидан, интернационализм ғояларидан қайтган кимсаларгина бундай диёнатсизлик, бундай хиёнаткорлик қилиши мумкин. Ақлдан озган Мао Цзэ-дун тўдасига ва унинг гумашталарига лаънатлар бўлсин. Улар жиноятларига яраша жазо оладилар.

КОЛХОЗЧИЛАРНИНГ ҚАТЪИЙ НОРОЗИЛИГИ

Маочиларнинг янги жиноий ҳаракатлари муносабати билан Орджоникидзе районининг колхоз ва совхозларида кўп кишилик норозилик митинглари бўлиб ўтмоқда.

— Мао Цзэ-дун тўдаси Совет Иттифоқи билан Хитой халқлари орасида адоват уруғини сочишга уринмоқда, — деди «Қизил Ўзбекистон» колхозидаги митингда бригадир Меҳри Шералиева. — Биз, колхозчилар Хитой иғвогарларининг муқаддас СССР чегараларини бузаётганлигига қарши кескин норозилик билдирамиз. Биз Совет ҳукуматининг баёнотини тўла-тўкис маъқуллаймиз. Пекинлик авантюристлар шуни эсдан чиқармасинларки, улар Совет территориясининг дахлсизлигини бузишга яна уринадиган бўлсалар, жуда қақшатқич зарбага дуч келадилар.

Шу райондаги «Правда» колхозида, «Қибрай» совхозида ва бошқа хўжаликларда ҳам маочиларнинг жиноий ҳаракатларига қарши норозилик митинглари бўлиб ўтди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР КОММУНАЛ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИДА

УЛУҒ АРАФА ЙИЛИДА

Республика коммунал хўжалик активлари ва Коммунал хўжалик министрлиги коллегиясининг кенгайтирилган йиғилиши 1969 йил учун қабул қилинган социалистик мажбуриятларини муҳокама қилди.

Бутун прогрессив инсоният башариятнинг улуғ доҳийси В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигига қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Республика Коммунал хўжалик министрлиги коллективи буюк санани қандай меҳнат совғалари билан кутади?

— 235 километр узунликдаги водопровод қувурлари фойдаланишга топширилиб, ўнлаб қишлоқ ва шаҳарларда аҳоли зилол сувлардан баҳраманд бўлади.

— 1128 километр узунликда газ қувурлари қурилиб, 118 минг хонадонда «зангори олов» уй бекаларини хушнуд этади. Министрлик тармоқлари бўйича бажариладиган ишлар ва аҳолига кўрсатиладиган коммунал хизматнинг умумий миқдори 313 миллионга баравар.

ЯНГИЛИК ШАРОФАТИ

Коммунал хўжалигининг ҳамма соҳасида илмий-техника ютуқлари кенг қўлланмоқда. Фақат янги техника шарофати туфайли министрлик тармоқларида ўтган йили 385 минг сўм иқтисод қилиб қолинди. Бундан ташқари, 269 рационализаторлик таклифидан келган даромад 248 минг сўмни ташкил этди. Бу ютуқлар — Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг илмий муассасалар самарадорлигини ошириш, фан ва техника ютуқларини халқ хўжалигига татбиқ этиш ҳақидаги қарорга амалий жавобдир.

ТОШКЕНТ ГУЛГА БУРКАНАДИ

Пойтахт аҳолиси бу йил янада қулайроқ ва кенг кўламда коммунал хизмат шароитларига эга бўлади. Тошкент шаҳар коммунал хўжалик бўлими инженер-техник ходимлари ва ишчилари уй-жойлар ремонти йиллик мажбуриятини биринчи декабргача бажариш учун курашмоқдалар. Шаҳарда бу йил 55 километр масофага водопровод қувурлари ётқизилади.

Энг қувончлиси, Ўзбекистон пойтахтини кўкаламзорлаштириш ва гулзорларга айлантиришга катта эътибор берилади. Фақат гулзорларнинг ўзи 300 гектарга етказилади. Шаҳарни кўкаламзорлаштириш ишларига 2 миллион 500 минг сўм, гулзорлар барпо этиш учун эса 5 миллион 400 минг сўм ажратилган.

Тошкент кабель заводининг телефон кабеллари ишлаб чиқарувчи ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Зинаида Атанова доҳий В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги шарафига кучайиб бораётган мусобақада яхши кўрсаткичларни қўлга киритаётир. У ҳамиша смена топшириқларини ортиқча бажаришга эришаяпти. Суратда: ишчи З. Атанова.

И. Глауберзон фотоси.

РЕКОРД КЎРСАТКИЧ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Мамадали Сиддиқов Намангандаги Чуст—Поп майдонида нефть қудуқлари пармалаш ишларини бажаришда рекорд кўрсаткични қўлга киритди.

Яқинда Чуст—Поп геология майдонида пармалаш ишларини бажаришда Мамадали Сиддиқов 5500 метр чуқурликдаги қудуқда проходка ишларини муваффақиятли адо этишга эришди. Наманган пармалаш конторасн коллективида ўртоқ Сиддиқов раҳбарлик қилаётган бригада тажрибаларини ўрганиш мактаби ташкил қилинди.

УНВОНЛАР МУБОРАК!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАЛАРИ — «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» БИЛАН «ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»НИНГ БИР ГРУППА ХОДИМЛАРИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллар ва самарали ишлаганлиги, республика матбуотини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» Фахрий унвони берилсин:

МАҲКАМОВ Салим—«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси қишлоқ хўжалиги бўлимининг мудири.

СИРОТКИН Трофим Миронович — «Ташкентская правда» газета редакцияси пропаганда бўлимининг мудири.

СТАЖИЛО Анатолий Леонтьевич — «Ташкентская правда» газетасининг редактори.

ХАЛИЛОВ Босит—«Тошкент ҳақиқати» газетасининг ўз мухбири.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 20 март.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Н. П. КОВИНОВГА ВА И. Л. УСТИМЕНКОГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллар ва самарали ишлаганлиги, республика матбуотини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

КАВИНЕВ Николай Петрович — «Экономика и жизнь» журналининг бош редактори.

УСТИМЕНКО Игорь Леонидович—пенсионер. «Экономика и жизнь» журнали редакцион коллегиясининг аъзоси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 20 март.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Тошкент область Янгийўл районидаги У. Юсупов номли комбинат директори Юлия Леонидовна **Степаненко** республика хўжалик органларидаги узоқ йиллик, самарали ишлари учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

* * *

Тошкент областидаги Янгийўл экспериментал-колбаса заводининг директори Наби **Жумабоев** республика гўшт саноатидаги кўп йиллик самарали ишлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

* * *

Матбуотдаги узоқ йиллик ва самарали ишлари учун ҳамда «Экономика и жизнь» журналининг биринчи сони чиққан кунига эллик йил тўлиши муносабати билан журнал ва босмахона ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

П. Г. ГАЛГАЙГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЕР ТУЗУВЧИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ер тузишдаги катта хизматлари, қишлоқ хўжалигидаги узоқ йиллик самарали ишлари учун Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министрлигининг «Узгипрозем» республика лойиҳа институти марказий комплекс ер тузиш экспедициясининг бошлиғи Павел Гаврилович **ГАЛГАЙГА** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ер тузувчи» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 20 март. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Е. М. БУТОВСКАЯГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЭКОНОМИСТ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Узоқ йиллик, самарали ишлари, республикада тўқимачилик машинасозлигини ривожлантиришдаги хизматлари учун «Таштекстильмаш» заводи план-экономика бўлимининг бошлиғи Екатерина Михайловна **БУТОВСКАЯГА** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1969 йил, 20 март. Тошкент шаҳри.

Китоблар оламида

ГОРЬКИЙНИ ЭСЛАБ

М. Горький рус ва жаҳон классик ёзувчилари орасида биринчилардан бўлиб инсон ҳаётининг мураккаб, чигал ва даҳшатли саҳифаларини ёритди ва унинг ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш йўлларини буюк асарларида кўрсатиб берди. Хусусан «Она» романи бу борада алоҳида аҳамият касб этди. Ундаги Павел Власов, Пелагея Ниловналар тимсолида биз ўз ҳаётини яхшилаш учун яшаш муҳитини, шароитини ўзгартиришга отланган мард қаҳрамонларни, чинакам халқ фарзандларини кўрамиз.

«Она»да тасвирланган давр билан бизнинг замонамиз бир-бирларидан тубдан ажралиб туради, лекин инсоннинг ўз ҳаётига ўзи ҳоким бўлиши, унинг ҳақиқат, бахт, яхшилик учун кураши маълум маънода мазкур асар қаҳрамонлари курашининг давоми сифатида қаралиши керак. Инсон ҳаётини тадқиқ этишда горькийчасига ижод қилиш кераки, бусиз адабиёт ривожини, унинг ҳаёт оқимига ижобий таъсир ўтказишини тасаввур қилиш қийин.

Ўзбек ёзувчилари М. Горький ижодининг мана шу хусусиятини ўрганиш ва шу орқали бадиий кашфиёт яратиш мумкинлигини англаб олганлар. Шу жиҳатдан ёзувчи Шароф Рашидовнинг қуйидаги сўзлари ибратлидир: «Устознинг мард қалбида қайнаган олижаноб ғоя — у ҳам бўлса гуманизм ғояси эди. У одамнинг қадр-қимматини ҳар нарсадан устун қўяр, унга чин қалби билан ишонар эди. Унинг илгаридан айтган «Инсон деган ном мағрур жаранглайди!», деган асл, доҳиёна сўзи асрлар тарихининг варағида нур сочиб туражак».

Бу ерда социалистик реализм адабиёти асосчиси тажрибасининг моҳияти яхши ифодалаб берилган. Чиндан ҳам Алексей Максимович сўзда эмас, амалда, ижодида, ҳатто шахсий ҳаётида ҳам дунёда энг қимматли бойлик — инсон деган нуқтаи назардан иш олиб борганки, бу совет ёзувчилари, жумладан ўзбек адиблари учун катта сабоқ бўлиб ҳисобланади.

Таниқли адабиётшунос олим Лазиз Қаюмов билан ёш адабиётшунос Раҳматилла Иноғомов ўртоқлар саралаган, тўплаган ва ўтган йили Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти босиб чиқарган «Устоз» номли илмий мақолалар, лавҳалар, эсдаликлар мажмуаси мана шу сабоқнинг муҳим томонларини очиб беришга қаратилган.

Бир қарашда мазкур китоб фақат мутахассисларгагина мўлжаллангандай туюлади, лекин аслида у кенг китобхонлар оммаси учун ҳам фойдалидир. Нима учун?

Гап шундаки, унга киритилган мақолалар, хусусан М. Горькийнинг таржимаи ҳоли, у ҳақидаги эсдаликлар, қолаверса, С. Айний, Ойбек, Ғафур Ғулом, Ҳамид Олимжон, Абдулла Қаҳҳор, Комил Яшин, Шароф Рашидов, Назир Сафаров, Асқад Мухтор каби ижодкорларнинг устоз тўғрисидаги қалб сўзлари, мулоҳазалари тарих яратувчиси бўлган инсон меҳнатига, қаҳрамонлигига мадҳия-ҳурмат ва муҳаббат ҳисларини ифодалайди, баъзи беғам, бепарво, жамият ишларига, теварак атрофдаги воқеаларга аралашишни ўзига эп кўрмаган шахсларга, иллатлар, маразларни ўзида намоён этган кимсаларга нафрат ва ғазаб бўлиб янграйди. Хусусан халқ дилидагини сўз санъати «тили»га кўчириши ҳақида нодир фикрлар зикр этилганки, бу фақат ёзувчиларимиз учунгина эмас, барча ўқувчилар учун ҳам қадрлидир.

«Унинг асарларини ўқир экансиз, — деб таъкидлайди С. Айний, — ҳаётни бу қадар чуқур билишини, халқ қалбининг энг нозик торларини топа олиш маҳоратини кўриб ҳайратга тушасиз. Шунинг учун ҳам асарларидаги образлар ва характерлар бу қадар умумлашган, бу қадар халққа яқиндир. Улар кўз ўнгингизда тирик инсонлар каби жонланадилар».

Бизнинг ёзувчиларимиз Горькийдан фақат қаҳрамонларнинг «тирик инсонлар каби жонланишинигина» ўрганиб қолмайдилар. Улар устоздан инсон ҳаётини тўла, мукаммал тасвирлашни инсоннинг моҳиятини чуқурроқ очишни, унинг кураши ва улуғворлигини ёрқин ва жозибали тасвирлашни ўрганадилар.

«Устоз» тўпламида мана шундай фикрлар ифодаланган, лекин китобнинг аҳамияти бу билан чекланмайди. Ўзбек адиблари учун М. Горький тажрибаси қандай аҳамиятга эга эканлиги муфассал ҳикоя қилинади. Шуниси диққатга сазоворки, Лазиз Қаюмов бундан олдинги пайтларда илмий жамоатчилик эътиборидан четда қолган бир қанча фактларга ҳам тўхталиб ўтади. Иззат Султонов эса М. Горькийнинг ҳаётни бадиий тадқиқ этишда ҳақиқатдан бир қадам орқага чекинмаганини ва бу қонун-қоиданинг реалистик адабиёт учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини уқтиради, ҳаёт ҳақиқати билан сохта гўзаллик, баландпарвозлик ўт ва сувдек, асал ва заҳардек бир-бирига зид эканини кўрсатган ёзувчига офарин айтади.

«Устоз» тўпламида баъзи жузъий камчиликлар мавжудлигини, чунончи айрим мақолалар, лавҳаларда конкрет таҳлил етишмаслиги, баёнчилик, ахборотбозлик каби камчиликлар гоҳи-гоҳида кўриниб қолишини айтиш мумкин. Бироқ, бу тўплам Горький сиймосини кенг китобхонлар оммасига янада яқинроқ таништириш йўлида қўйилган хайрли қадамдир.

Н. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

Фельетончалар

ЖАРИМАБОЗЛАР

Ўртоқ Собитовнинг номига аллақайси аммаваччаси ёки холаваччаси номидан бир сўмлик посилка келиб қолса ҳам, бирор дақиқа вақт ўтказмай бориб олишни билади. Бунақада вақт билан ҳисоблашиб ўтирмайди. Аммо у ишлаётган идора номига неча минг сўмлик халқ хўжалик моллари ойлаб темир йўл станциясида навбат кутиб ётса ҳам, унинг парвойи палак. Ахир, ўзига бўлмагандан кейин нима ҳам қизиғи бор?

Худди шу Собитов ўз номига келган ўша бир сўмлик посилкани қандайдир сабаб билан 10 минут кечикиб олса-ю унга 10 тийин жарима солишса, тепа сочи тик бўлиб кетади. Чунки ёнидан чиқариб беради-да.

Лекин у ишлаёттан идора ўзига тегишли юкларни вақтида ташиб олмагани учун минг-минг сўмлаб штраф тўласа ҳам унга барибир. Дунёни сув босса тўпиғига чиқмайди. Негаки, ёнидан жарақлатиб чиқариб бермайди-да.

Ўтган йили ўртоқ Собитов таъминот бўлими бошлиғи бўлган «Узтрансспецстрой» ташкилоти темирйўлчиларга нақд 11862 сўм жарима тўлади.

Чиллаки-чиллакини кўриб чумак урганидек, жаримабозлар Қашқадарё областида якка-ёлғиз эмас. 13-қурилиш трестининг кўпчилик корхона ва ташкилотлари, «Узсельхозтехника» область бирлашмаси, «Каршистрой» бошқармаси, область матлубот жамияти салкам 20 минг вагонни 107.337 соат тутиб туриб, 59,5 минг сўм давлат пулини совуришди. Шундан «Узсельхозтехника»нинг Шаҳрисабз район бўлими чекига 8715 сўм, Шаҳрисабз пахта тозалаш заводига 2796 сўм, «Каршистрой»га 7364 сўм, область матлубот жамиятининг савдо базаси чекига 1831 сўм тушди.

Шунча жарима солинганидан кейин ҳам темир йўл станцияларида аҳвол ўзгаргани йўқ. Областдаги темир йўл станцияларида ўтган йили келган юклар ётибди. Косон станциясида Қарши йўл эксплуатацион бошқармасига келган 20 вагон шағалнинг бир йиллиги шу йил 11 февралда катта тантана билан нишонланди. Навбатдаги юбилей тантаналари Косон райпосига бағишланмоқчи. Райпо раҳбарлари тишни-тишга қўйиб, андек сабр-тоқат қилиб турсалар, шу йил 5 апрелда улар номига келган 6 вагон кўмирнинг йиллик юбилейи нишонланади.

Жарималар юбилей муносабати билан тақсимланадими ёки муддатидан илгарими, буни халқ контроли органлари билишар-у, лекин Шаҳрисабз пахта тозалаш заводининг директори М. Рўзиев, «Узтрансспецстрой» таъминот бўлими бошлиғи Собитовлар бир ойлик маошлари миқдорида жарима тўлаб, алам қилганидан ҳар томонга зир югуриб қолишди.

ҚОЛГАНИ НИМА БЎЛАДИ?

1968 йил «Комсомол» совхози учун ҳам баракали келди. Сабзавот тайёрлаш плани 176 процент, картошка етиштириш плани 114 процент бажарилди. Хўжалик раҳбарлари ишлаб чиқаришга омилкорлик билан бошчилик қилишибди-ю, бошқа бир нарсани унутиб қўйишибди. Совхозда яшовчи ҳар бир киши ўзи хоҳлаганича давлат ерида деҳқончилик қилиб, мўмай даромад қилаверди. Ишчилардан К. Тўйчиев, О. Суюнов, Т. Хўжаёров, О. Бердиевлар хомталашни бошлаб беришди. Ўқитувчилардан Х. Пардаев, В. Азимов, Э. Кенжаевлар дарсни чала-чулпа ўтиб, далага югурадиган бўлишди, монтёр Н. Турдиалиев симёғочга камроқ чиқиб, «замикание»ни полизидан ахтариб қолди, магазин мудири Т. Юсупов ҳаммасидан ўтиб кетди.

Самарқанд районидаги бу катта хўжаликда юз бераётган аҳвол обдон текширилиб, жами 331 киши керагидан ортиқча ерда деҳқончилик қилгани маълум бўлди. Хотамтой директор А. Султонов, совхознинг Калинин номли бўлими бошқарувчиси О. Ҳамроева, «Комсомол» бўлими агрономи О. Тўхтаев ўртоқлар тартибга чақирилди.

Шуниси қизиқки, ана шу қонун бузарлардан ундирилиши лозим бўлган пулдан атиги 130 сўми кассага тушибди. Қолгани нима бўларкин?

А. НАБИХЎЖАЕВ.

ВЬЕТНАМЛИК ДЎСТЛАРГА ТАБРИК

Бугун Вьетнамнинг Америка агрессиясига қарши кураш куни муносабати билан Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги республика комитети Осиё ва Африка халқлари билан бирдамлик Вьетнам комитетига табрикнома йўллади.

Комитет Америка империализмига ва унинг гумашталарига қарши олиб борилаётган адолатли курашда бутун қаҳрамон Вьетнам халқига янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Империалистик агрессияга қарши Вьетнам халқининг қаҳрамонлиги, озодлик ва мустақилликка бўлган кучли интилиши, дейилади табрикномада, миллий ва социал озодлик учун жаҳоншумул кураш тарихига шонли саҳифалардан бири бўлиб киради.

Вьетнам халқи ҳаққоний ишни ҳимоя қилмоқда. Вьетнамдаги бутун воқеаларнинг бориши шуни яққол кўрсатиб турибдики, АҚШ ўзининг Вьетнам Демократик Республикасига ва бутун Вьетнам халқига қарши қилаётган урушида тубсиз ботқоққа ботиб қолди, шу сабабли у кетма-кет мағлубиятга учрамоқда. Бундан бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас. Барча совет кишилари каби ўзбек халқи ҳам Америка агрессорларига лаънат ўқимоқда. Вьетнам халқининг адолатли курашини қўллаб-қувватламоқда ҳамда агрессиянинг дарҳол тўхтатилишини ва АҚШ қўшинлари билан унинг агрессиядош иттифоқ қўшинларини битта ҳам қолдирмай сўзсиз олиб чиқиб кетишини талаб қилмоқда.

(ЎзТАГ).

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ЛАЗЗАТЛИ ТАОМЛАР КЎПАЙСИН

Халқимизда ношуд ошпаз—масаллиғнинг заволи, деган гап бор. Қибрай посёлкасида 1-ошхона ва «Марҳамат» ресторани ишлаб турибди. Аммо тайёрланаётган овқатлар сифатсиз. Хўрандалар ҳар гал овқатланганни кирганда «эсиз масаллиғ» деб ачиниб кетишади. Кирмай десак, овқатланадиган бошқа жой йўқ. Ошхона ва ресторанда миллий таомлар деярли тайёрланмайди. Орджоникидзе район матлубот жамияти раҳбарлари бундай ачинарли аҳволни кўра-била туриб лом-мим демай келишяпти.

Меҳнаткаш-хўрандалардан олинган бу хат Орджоникидзе район партия комитетига юборилди. Райком партиянинг топшириғи билан матлубот жамияти текшириш ўтказганда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Натижаси муҳокама қилиниб, 1-ошхона бош ошпази Т. Мирзабеков ва «Марҳамат» ресторанининг бош ошпази Ғ. Ниёзовга выговор эълон қилинди. Шунингдек, ошпазлар иши устидан етарли назорат олиб бормагани, сифатсиз овқатлар тайёрлашга йўл қўйгани учун хўжалик ҳисобида ишлайдиган ошхона мудири Давлатовга ҳам выговор эълон қилинди ва унга йўл қўйилган камчиликни тезда тузатиш топширилди.

Венгрия Социалистик Республикаси эълон қилинган куннинг 50 йиллигига

ЛЕНИН ВА ВЕНГРИЯ РЕВОЛЮЦИЯСИ

Венгрия озод қилинган куннинг 20 йиллиги муносабати билан Будапештдаги Дожи номли проспектда Владимир Ильич Ленинга қўйилган ҳайкални тантанали очиш маросимида қатнашиш шарафига муяссар бўлганмиз. Доҳийнинг венгер ҳайкалтароши Пал Патцан бронзадан ясаган ҳайкали жуда катта мармар тош устида Ленин ғояларининг, революцион шижоатнинг улуғлигини акс эттиргандек бўлиб қад кўтариб турибди. Май ва ноябрь байрамларида меҳнаткашларнинг колонналари шу ердан ўтади, венгер ёшлари Ленин ҳайкали олдига келиб, социализм ишига ўзларининг содиқликлари тўғрисида қасамёд қиладилар. Ленин ҳар бир венгер учун яқин ва қадрдон. Унинг образи мармарда ва бронзада, венгер ёзувчиларининг шеърлари ва китобларида акс эттирилган. Озддаги металлургия комбинатига, Будапештдаги бир проспектга, кўпгина қишлоқ хўжалик кооперативига, ишлаб чиқариш бригадаларига, мактабларга, пионер отрядларига, маданият уйларига Ленин номи қўйилган. Революция доҳийсига бутун халқнинг бундай муҳаббат қўйганлиги тасодифий эмас, чунки Венгрия озодлигининг бешигини Ленин тебратди, унинг ғоялари ҳозир ҳам социалистик Венгрияда янги турмуш қуришга ёрдамлашмоқда.

* * *

Венгрия Коммунистик партиясининг асосчиларидан бири бўлган Эрнё Пор 1919 йил 22 март куни тушдан кейин Чепелдаги радиостанцияга келди. У, телеграфчи Карой Новакка радиотелеграммани топшириб, буни Москвага ва бутун дунёга йўллашни илтимос қилди. Шу телеграммада Венгрия ишчилар синфи ҳокимиятни ўз қўлига олиб, Венгрия Совет Республикаси тузилганлигини эълон қилганлиги айтилган эди.

Телеграмма Москвада қабул қилинганлиги тўғрисида хабар олган Эрнё Пор Владимир Ильич Лениннинг аппарат олдига келишини илтимос қилди. Йигирма минутдан кейин телеграф қуйидаги текстни қабул қилди:

«Ленин бу ерда. Аппарат олдида ким турибди?

Чепель жавоб берди: «...Ўртоқ Ленин! Бу ерда Венгрия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси Эрнё Пор турибди. Кеча кечаси венгер пролетариати давлат ҳокимиятини қўлга олди, пролетариат диктатурасини ўрнатди ва жаҳон пролетариатининг йўлбошчиси бўлган сизни табриклайди. Рус революцион пролетариатига бизнинг табригимизни айтинг ва революцион бирдамлигимизни билдиринг... Венгрия Совет Республикаси Россия Совет ҳукуматига ҳарбий мудофаа иттифоқи тузишни таклиф қилади. Пролетариатнинг ҳамма душманларига қарши қўлга қурол олиб курашишга тайёрмиз...».

Ўша кунларда Москвада РКП(б)нинг VIII съезди ишламоқда эди. Лениннинг илтимосига биноан Москва радиостанцияси Чепель билан доимий алоқа қилиб турди. 22 март кечқурун соат тўққизда у, қуйидаги мактубни йўллади: «Бу ерда Ленин. Венгрия Совет Республикасининг пролетар ҳукуматига» ва айниқса ўртоқ Бела Кунга чин юракдан салом. Сизларнинг табригингизни мен Россия Коммунистик большевиклар партиясининг съездига топширдим. Ҳамма жуда хурсанд. .».

Ленин Венгриядаги революцион воқеаларни жуда катта эътибор бериб кузатиб турди, венгриялик дўстларга ўзининг маслаҳатлари билан ёрдам бериб турди. У, мамлакатда вужудга келган вазиятга тўғри баҳо бериб, эмманинг озодлиги учун курашига бошчилик қилган венгер коммунистларининг шахсий жасоратига, революцион қатъиятига ва тактик маҳоратига қойил қолди. Венгер коммунистларининг раҳбари Бела Кунга 1919 йил 23 мартда юборган радиотелеграммасида у, Венгрия революциясининг ўзига хос шароитида рус революциясининг тактикасига кўр-кўрона тақлид қилмаслик керак, деб венгер коммунистларини огоҳлантирди. Шу билан бирга Ленин Венгрияда Коммунистик партия билан Социал-демократик партия бирлаштирилганлигидан ва тузилган ҳукуматда коммунистлар аксариятни ташкил этмаганлигидан ўзининг хавотир бўлаётганлигини айтди.

1919 йилда Венгрияда Совет ҳокимияти қаҳрамонона курашиб, 133 кун бардош бериб турди. У Қизил Армия ташкил этиш, саноат ва транспортни, шахталар, банклар ерларни национализация қилиш тўғрисида, меҳнат мажбурияти ўрнатиш ҳақида, камбағалларни уй-жой билан таъминлаш тўғрисида, ишчи университетлари очиш ҳақида ва бошқа шу каби муҳим декретлар қабул қилди. Воқеалар жуда тез ривожланиб борди, кураш тажрибасига ва бой традицияларга эга бўлмаган партия баъзан ўз позицияларини мустаҳкамлай олмади ёки пала-партиш қарорлар қабул қилди. Совет Венгрияси ўнг социал-демократларнинг хоинлик сиёсатини қўллаб-қувватлаётган интервенциячилар ва ички реакциянинг сиқувини даф қила олмади. Лениннинг икки партия бирлаштирилганлиги сабабли хавотирликка тушганлиги тўғри бўлиб чиқди. Владимир Ильич III Интернационалнинг биринчи конгресси ишида қатнашган Ласло Рудаш билан суҳбатда уқтириб айтдики: «Мен бу бирлашишни хавфли деб ҳисоблайман. Ҳар иккала партия ўзининг мустақиллигини сақлаб қоладиган блок тузилса, яхшироқ бўлур эди. Бундай ҳолда коммунистлар меҳнаткашлар оммасининг назарида мустақил партия бўлиб қолур эдилар, ўзларининг кучларини кун сайин кўпайтира берар эдилар ва агар социал-демократлар революция ишига хиёнат қилсалар, пайт келиши биланоқ улар билан

1. 500. 000 ТОННА ДОН УЧУН!

ҒАЛЛАКОРЛАРНИНГ ЗАРУР ИШЛАРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VIII пленумининг дон етиштиришни кескин кўпайтириш ҳақидаги қарорини амалга ошириш учун курашаётган ғаллакорларнинг масъулиятли даври бошланди. Кузда экилган ғаллани ўз вақтида ва тўғри парвариш қилишни уюштириш лалмикор ерларда мўл ҳосил олишнинг муҳим шартларидан биридир. Ғалла майдонининг асосий қисмига бултур кузда дон экилган бу йилги шароитда бу айниқса катта аҳамият касб этади.

Кузги ғаллани парвариш қилиш агротехникаси комплексига майсалар сийрак бўлиб қолган ғалла майдонларига қўшимча уруғ экиш, экинни минерал ва органик ўғитлар билан озиқлантириш, ғаллазорлардаги бегона ўтларга ва зараркунандаларга қарши кураш тадбирлари киради.

ҚЎШИМЧА УРУҒ ЭКИШ

Кузда экилган донни ҳамма ерда текис ва эрта муддатларда ундириб олиш учун бу йил қулай шароит вужудга келди. Қиш даврида қаттиқ совуқ бошлангунгача кузда экилган буғдой ва арпа бир-иккитадан барг чиқарган ва буталай бошлаган эди. Бироқ ҳароратнинг кескин пасайиб, 28-35 даража совуқ бўлиши ўсимликнинг бир қисми нобуд бўлишига сабаб бўлди. Қор қалин ёғмаган ва ерда узоқ турмаган жойларда кузги ғалла бирмунча сийрак бўлиб қолди, айрим жойларда эса бутунлай нобуд бўлди. Қор қалин ёққан ва ерда узоқ ётган жойларда эса кузги ғалла совуқдан у қадар кўп зарарланмади.

Агар текислик зонада бир квадрат метр жойда ўрта ҳисобда 20-30 тупдан, текис-баланд-пастлик зонада 40-50 тупдан ва тоғолди зонасида ҳамда тоғлик зонада 50-60 тупдан кўп ўсимлик бўлмаса қўшимча уруғ экиш керак. Қўшимча экиш учун фақат буғдой ва арпанинг баҳорги биологик нав уруғидан фойдаланиш даркор. Қўшимча уруғ қатор ораси 30 сантиметр кенгликда сошниклар орқали ва кузда экилган йўналишнинг кўндалангига ташланади. Кузги ғалланинг сийраклик даражасига ва экиладиган уруғнинг навига қараб бир гектар ерга 20-25 килограммдан тортиб то 30-35 килограммгача буғдой уруғи экилади.

Агар ғалла майдонидаги тупроқ зичлашиб қолмаган бўлса ва уруғ белгиланган чуқурликка тушишига эришиладиган бўлса экиш олдидан ерни ишлашнинг ҳожати йўқ. Борди-ю, тупроқ кўпроқ зичлашиб қолган бўлса, экиш олдидан ғалла майдонини бир марта бороналаш зарур.

Кузги ғалла жуда сийраклашиб ўсимлик туплари якка-дукка бўлиб қолган бўлса, у ҳолда қайта уруғ экишга тўғри келади. Қайта экканда уруғ баҳорги экиш учун белгиланган нормада сарфланади. Қўшимча ва қайта экиш қанча эрта амалга оширилса, ҳосил ҳам шунча мўл бўлади. Шу сабабли хўжаликлар қайси ва қанча майдонга қўшимча ёки қайта уруғ экиш зарурлигини ҳеч кечиктирмасдан узил-кесил аниқлашлари лозим. Тупроқ етилган жойларда экишни дарҳол бошлаб юбориш ва қисқа муддатда юқори сифатли қилиб тамомлаш даркор. Қўшимча уруғ экиш кечроқ муддатларда амалга оширилса, ерга тушган дон ва унинг униб чиққан ёш ниҳоли кузда экилган ўсимлик орасида сиқилиб қолади ва оқибатда кутилган натижани бермайди.

ҒАЛЛАНИ ОЗИҚЛАНТИРИШ

Бу йил ёғингарчилик кўп бўлганлиги устига яна ғалла озиқлантирилса унинг ҳосили кўп даражада ошади. Қишдан нимжон бўлиб чиққан ўсимлик қўшимча озуқага муҳтождир. Кузда экилган буғдой ва арпани озиқлантиришдан кўриладиган фойданинг кўп ё озлиги лалмикор деҳқончилик қилинадиган зоналарга ва озиқлантиришнинг муддатларига боғлиқдир. Тупроқдаги озуқа моддалари камайиб кетган участкаларда кузги ғаллани эрта баҳорда озиқлантириш энг яхши натижа беради. Айниқса ёғин суви тупроқни кўп ювиб кетган ва бир неча йиллардан буён сурункасига ғалла экиб келинаётган майдонлардаги кузги ғаллани эрта баҳорда озиқлантириш жуда зарур. Ана шундай майдонлардаги кузги ғаллани озиқлантиришга биринчи навбатда киришиш лозим.

Баҳор кечикканлиги муносабати билан кузги ғаллани озиқлантиришда гектарига 20-25 килограммдан азот солиш мақсадга мувофиқдир. Озиқлантиришни кўклам дала ишлари бошланган биринчи ҳафтада самолётлар билан амалга ошириш керак.

БЕГОНА ЎТЛАРГА ҚАРШИ КУРАШ

Кузда экилган донли экинларни парвариш қилишда бороналаш энг юқори унумли ва кўп фойда келтирадиган агротехника усулларидан бири ҳисобланади. Ғаллазорлар бороналанганда тупроқнинг зичлашиб қолган юқори қатлами юмшайди, аэрация яхшиланади, энди униб чиққан ва аллақачон ўсиб улгурган бегона ўтлар йўқолади ҳамда ўсимликнинг ривожланиш шароити яхшиланади. Бундан ташқари, бороналаш натижасида ғаллазорлардаги кесаклар майдаланади, ернинг юзаси текис ҳолга келади ва бу келгусида ғалла ўрим-йиғими вақтида ишни бирмунча енгиллаштиради ҳамда ҳосилнинг нобуд бўлишини анча камайтириш имконини беради. Ғаллазорлар бороналанганда ҳосилдорлик гектар бошига 1,5-2 центнер ошади. Афсуски, шунга қарамай, кўпчилик дон етиштирувчи хўжаликларда кузда экилган ва омон қолган ғалла майдонининг атиги 20-25 процентигина бороналанади. Бу йил дон етиштиришни кескин кўпайтириш вазифаси қўйилаётган шароитда ана шу хатони такрорламаслик ва мавжуд кузги ғалланинг ҳаммасини сифатли бороналаш керак.

Кузги ғалла оммавий равишда буталай бошлагач тишли бороналар билан бир марта кўндалангига ёки кузда дон экканда вақтда экиш агрегатлари юргизилган йўналишга нисбатан бир оз қиялаб бороналаниши керак. Шуни унутмаслик лозимки, кузги ғаллани бороналаш кечиктирилса ғаллазорлардаги бегона ўтлар яхши томир отиб олади ва уни боронанинг ишчи органлари йўқотолмайди ва натижада меҳнат зое кетади.

Ғаллага гербицидлар сепиш бегона ўтларга қарши курашнинг навбатдаги энг фойдали воситаси ҳисобланади. Ғаллазордаги фақат бегона ўтларнинг ўзига таъсир қиладиган 2,4-Д типидаги гербицидлар ғаллазорлардаги бегона ўтларни йўқотишда катта роль ўйнайди. Ана шу хилдаги гербицидлар ишлатилганда экин майдонларидаги бегона ўтларнинг 90-95 проценти йўқолади. Ғалла оммавий равишда буталаган даврда экин майдонларига химиявий моддалар сепиш йўли билан ўтоқ қилиш бегона ўтларнинг энг кўп қисмини йўқотганлиги тажрибада аниқланган. Ғаллазорлардаги бегона ўтларни йўқотиш учун гербицидларнинг амин тузи ва эфирлар каби хиллари гектарига 1-1,5 килограммдан сепилади.

Химиявий моддалар ерда ишлатиладиган аппаратлар ёрдами билан сепилганда бегона ўтларга қарши курашнинг сифати ҳаммадан юқори бўлади. Бунда юқорида кўрсатилган миқдордаги гербицидларни 400-500 литр сувга аралаштириб сепилади.

Гербицидларни ишлатганда тасдиқланган инструкцияга ва эҳтиёт чораларига қатъий риоя қилиш, шунингдек мева дарахтларига ҳамда бошқа хил дарахтзорларга заҳарли химикатлар тушишига йўл қўймаслик керак. Ғаллазорлардаги бегона ўтларга қарши химиявий моддаларни ишлатиш чигит экиш бошлангунга қадар тугалланиши зарур.

Айрим йилларда айниқса жанубдаги областларда кузда экилган донли экинларга қора қўнғизчалар каби ҳашаротлар зарар етказади. Уларга қарши кураш мақсадида ҳар гектар ердаги ғаллага 20-30 килограмм гексахлоран дусти сепиш керак. Ана шу зараркунандаларга қарши курашда қишлоқ хўжалик авиациясидан кенг фойдаланиш ишни юқори сифатли қилиб тез бажариш имконини беради.

Юқорида айтилганларни умумлаштириб шуни кўрсатиш керакки, ғаллани парвариш қилиш ишларини комплекс равишда ва ўз вақтида амалга ошириш зарур. Фақат шундай қилингандагина ҳосилдорлик максимал даражада ошади.

БАҲОРГИ ДОН ЭКИШ

Буғдой ва арпа 20-22 сантиметр чуқурликда сифатли қилиб ҳайдалган шудгорга экилсагина мўл ҳосил беради. Баҳорги дон экиш олдидан шудгор тишли бороналар осилган агрегатлар ёрдамида 6-8 сантиметр чуқурликда культивация қилиниши керак. Культивацияни фақат тупроқ етилганда амалга ошириш лозим. Баҳорда буғдой ёппасига экилганда бир гектар ерга 50-90 килограмм уруғ сарфлаш зарур. Текислик зонада гектарига 50 килограмм, текис паст-баланд зонада 65 килограмм, тоғолди зонасида 75 килограмм ва тоғ зонасида 90 килограмм уруғ сарфланса, яхши натижага эришилади. Ана шу зоналарга баҳорги арпа экилганда уруғ сарфлаш нормасини 10 процент ошириш даркор. Шуни таъкидлаш керакки, сарфланадиган уруғнинг юқоридаги нормаси хўжалик жиҳатидан 100 процент яроқли бўлган уруғ учун белгиланади ва бу норма участкадаги тупроқнинг унумдорлигига, ғаллазорда бегона ўтлар кўп ёки озлигига, ернинг қиялигига ва бошқа ҳолатларга қараб бирмунча ўзгартирилиши мумкин.

Баҳорда дон экканда буғдойнинг энг яхши баҳорги биологик навлари бўлган «Қизил Шарқ» ва «Сурхоқ», арпанинг эса «Унумли арпа» навлари экилиши керак. Баҳорда дон экиш учун уруғ танлаганда навнинг районлаштирилганлигига эътибор бериш зарур.

Экинларнинг замбуруғ касаллиги билан зарарланмаслиги учун буғдой ва арпа уруғларини фақат дорилагандан кейингина экиш керак. Ўсимликларни ҳимоя қилувчи ходимлар бу ишни доим назорат қилиб туришлари зарур.

Баҳорда экилган дон ҳосилининг мўл бўлиши экишни ўтказиш муддатларига ва ишнинг сифатига боғлиқдир. Бу йил баҳорда об-ҳаво шароити ўзига хос келганлигини эътиборга олиб, баҳорги дон экишни экиш муддатининг дастлабки кунларида амалга ошириш ва уни 3-5 кун ичида тугаллаш жуда катта аҳамиятга эга.

СУҒОРИЛАДИГАН ЕРЛАРДА ДОН ЕТИШТИРИШ

Суғориладиган ерларга кузда экилган буғдой ва арпани парвариш қилиш агротехникаси комплекси лалмикор ерларга кузда экилган ғаллани парвариш қилишдан анча фарқ қилади. Суғориладиган ерларга кузда экилган ғаллазорлардаги бегона ўтларга қарши курашдан ташқари, биринчи навбатда ўсимликлар учун қулай сув ва озуқа режими вужудга келтиришга алоҳида эътибор бериш талаб этилади. Бунинг учун, даставвал, ғалла буталаган ва бошоқлаган даврда уни икки марта озиқлантириш, ҳар сафар гектарига 20-25 килограммдан азотли ўғитлар солиш лозим. Ғалла озиқлантирилгандан кейин худди буталаш ва бошоқлаш даврининг ўзида қондириб суғорилиши керак. Ғаллани озиқлантириш ва суғориш ҳар гектар ердан 40 центнер ва ундан кўпроқ ҳосил олиш имконини беради.

Бедани донли экинларга аралаштириб экишга эришиш, бир гектар ҳам майдонга нуқул беданинг ўзи экилишига йўл қўймаслик зарур. Шундай қилингандагина суғориладиган ерлардан энг кўп манфаат кўрган ҳолда фойдаланиш имконияти вужудга келади.

Кузда 25-28 сантиметр чуқурликда сифатли ҳайдалган шудгорга эрта баҳорда донли экинлар экиш ва гектарига 50-60 килограмм уруғ сарфлаш тавсия этилади. Сўнгра дон экилган ерга кўндалангига беда экиш ва гектарига 16 килограмм уруғ сарфлаш лозим. Донни 4-5 сантиметр, беда уруғини эса 1,5-2 сантиметр чуқурликка экиш керак. Дон экканда уруғ сарфлаш нормасини ошириб юборишга мутлақо йўл қўймаслик зарур.

ТОЗА ШУДГОР

Шудгор буғдой ва арпадан мўл ва барқарор ҳосил олишнинг энг муҳим воситаси ҳисобланади. Ғаллазорларни тоза шудгор қилмасдан туриб, дон хўжалигини тўғри йўлга қўйиб бўлмайди. Чунки шудгор алмашлаб экишнинг асосий звеноси ва заминидир. Ерни тупроқ етилгач баҳорда ҳайдаш энг яхши натижа беради. Тупроқда етарли миқдорда нам тўпланган вақтда қилинган шудгорнинг фойдаси каттадир. Кўп йиллик маълумотлар шуни кўрсатадики, тупроқда энг кўп нам текислик зонада март ойининг иккинчи ярмида, текислик паст-баланд зонада апрель ойининг биринчи ярмида, тоғолди зонасида апрель ойининг иккинчи ярмида ва тоғли зонада апрель ойининг охири ҳамда май ойининг бошида тўпланади. Бироқ, бу йилги шароитнинг ўзига хос хусусиятларини ва даставвал ёғингарчилик кўп бўлганлигини ҳисобга олиб, ғалла майдонларини ҳайдашнинг муддатини бирмунча ўзгартириш мумкин. Агар ғалла майдонлари ҳайдаладиган вақтгача бегона ўтлар ўсиб кетиб, ерни ифлослантириш эҳтимоли вужудга келса, уларни дискалаш йўли билан йўқотиш керак. Бегона ўтларни ўриб олиш ёки чорва молларни ҳайдаб боқиш мақсадида ер ҳайдашни кечиктириб юборишга йўл қўйиш мутлақо мумкин эмас. Кунлар қаттиқ исиши ердаги нам бўғланиб кўпроқ кўтарилиб кетиши, ғаллазорларда бегона ўтлар кўп бўлиб, улар намдан фойдаланиши натижасида қилинган шудгор ўзининг асосий хизматини — ерда энг кўп нам тўплаш хизматини бажармаслиги мумкин.

Тоза шудгор 20-22 сантиметр чуқурликда ўтказилади. Ер отвалли плуглар билан ҳайдалиши ва тупроқнинг майин кўчиш ёки кўчмаслигига қараб агрегатга бороналар тиркалиши ёки тиркалмаслиги мумкин.

Бегона ўтларнинг пайдо бўлишига қараб, баҳорда қилинган шудгор ёз ва куз даврида икки-уч марта культивация қилинади. Тупроқда имкони борича, кўпроқ нам сақлаш учун бегона ўтларга қарши курашни кучайтириш даркор. Ёз даврида бегона ўтларни йўқотиш йўли билан ишлов берилмаган тоза шудгор ўз вазифасини бажармайди ва ҳосилдорлиги жиҳатидан илгари ҳайдаб қўйилмаган ердан фарқ қилмайди. Устки қатлами ҳаддан ташқари юмшаб қолган тупроқни зичлаштириш ва уруғнинг белгиланган чуқурликка тушиши учун қулай шароит вужудга келтириш мақсадида ер экиш олдидан культивация қилинади ва агрегатга культиватор билан биргаликда каток ҳам осилади. Экиш олдидан тупроғи зичланмаган майдонларга экилган уруғ ҳаддан ташқари чуқур қатламга тушиши ва унинг униб чиқиш кўрсаткичи паст бўлиши мумкин.

ЛАЛМИКОР ЕРЛАРГА БЕДА ЭКИШ

Колхоз ва совхозларнинг кўп йиллик тажрибаси лалмикор ерларга экилган беда асосий озуқа экини ролини ўйнашини кўрсатмоқда. Лалмикор ерларга экилган беданинг пичани тайёрланадиган барча дағал хашакнинг 30-35 процентини, жамғариладиган озуқа бирлигининг 40-45 процентини ва ҳазм бўладиган протеиннинг 60-80 процентини беради. Лалмикор ерларга экилган бедадан олинадиган ҳосилнинг миқдори ва унинг сифати янги беда экиш ва эски бедазорларни парвариш қилиш агротехникаси комплексини қай даражада амалга оширишга боғлиқдир.

Лалмикор ерларга беда шароитга қараб март ва апрель ойларида илгари ҳайдаб қўйилган ерларга экилади. Экиш олдидан ер бир йўла бороналанган ва мола бостирилган ҳолда культивация қилинади. Беда қатор ораси 15 сантиметр кенгликда экилиши ва бир гектар ерга кондицияга етказилган 10 килограмм уруғ сарфланиши лозим. Бедани белгиланган муддатда экиш уни текис ундириб олиш ва зарур даражада қалин бўлишига эришиш имконини беради. Агар қиш уриб униб чиқа бошлаган уруғ қатқалоқнинг остида қолса уни ротацион мотигалар билан юмшатиш зарур.

Ўтган йиллари экилган беда майсалари эрта баҳорда оғир тишли бороналар билан 2-3 марта бороналаниши лозим. Ана шундай бороналаш беданинг ҳосилдорлигини 20-25 процент оширади. Беданинг асосий зараркунандаси бўлган фитономусга қарши курашиш мақсадида бедазорларни то ўсимлик шоналагунча гексахлоран билан дорилаш ва гектарига 25-30 килограмм гексахлоранни пуркаш керак.

Лалмикор ерлардан беда уруғи ҳам олинади. Олинадиган уруғнинг миқдори тупроқда тўпланган намнинг миқдорига боғлиқдир. Бу йил бедазорларда намнинг кўп тўпланиши ва беда уруғи мўл бўлиши кутилмоқда. Шу муносабат билан уруғлик олинадиган майдонларни кўпайтириш, айниқса тоғолди ва тоғлик зоналарда кўпроқ майдонни уруғ олиш учун ажратиш мақсадга мувофиқдир. Уруғ олиш учун ажратилган бедапоялардаги ўсимликни баҳорнинг дастлабки кунларида 20-22 сантиметр чуқурликда чизеллаш ёки қайта ҳайдаш йўли билан сийраклаштириш керак. Тоғолди ва тоғли зоналарда чизеллаш ва қайта ҳайдашни 10-12 сантиметр чуқурликда ўтказиш даркор. Бедапоялардаги ўсимликни сийраклаштириш олдидан гектарига 2,5-3 центнердан суперфосфат солиш лозим.

Лалмикор деҳқончилик лалмикор ерларда ҳам, шунингдек, суғориладиган майдонларда ҳам беда уруғи етиштиришни кўпайтиришнинг кучли резерви бўлиб қолиши мумкин.

ПОЛИЗ ВА САБЗАВОТ ЭКИНЛАРИ

Бу йил ёғингарчилик кўп бўлганлиги ва тупроқнинг чуқур қатламлари ҳам намга тўйганлигини ҳисобга олиб лалмикор ерларда имкони борича кўпроқ майдонга полиз ва силосбоп (кунгабоқар, оқжўхори) экинлар экиш зарур.

Полиз экинлари экиш учун кўп йиллик бегона ўтлар ва янтоқдан тоза участкалар танлаб олиниши керак. Қовун ва тарвуз экиладиган ерлар донли экинлар учун тоза шудгор қилинадиган муддатларда, яъни март ва апрель ойларида ҳайдалиши лозим. Ёғингарчилик бўладиган давр тугагандан кейин, яъни май ойининг биринчи ярмида шудгор бир йўла мола бостирган ҳолда 16-18 сантиметр чуқурликда қайта ҳайдалиши зарур. Ерни қайта ҳайдаш билан бир вақтда плуг изига уруғ экиб кетилади. Уруғ эгатнинг ёнбошига 8-10 сантиметр чуқурликка тушиши лозим. Қатор орасининг кенглиги 2,5-3 метр бўлиши даркор. Бир гектар ерга 1,5-2 килограмм тарвуз ва 1-1,5 килограмм қовун уруғи сарфлаш тавсия этилади. Лалмикор деҳқончилик шароитида тарвузнинг «Лалми Қўзибой», «Қўзибой 30», «Куба короли» ва қовуннинг «Аравакаш», «Гулоби», «Қўйбош» ва бошқа навларини экиш энг яхши натижа беради.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йил лалмикор ва суғориладиган деҳқончиликнинг бой имкониятларидан фойдаланиш ва шу асосда республикамизда дон ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш учун бутун куч-ғайратларини, бой тажриба ва билимларини сарфлайдилар.

Ғ. ОТАБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги лалмикор деҳқончилик илмий-тадқиқот институтининг директори.

Д. БОЙГУЛОВ,
шу институт деҳқончилик бўлимининг мудири.

В. КОРОБОВ,
тупроқни ишлаш лабораториясининг мудири.

Фотолавҳалар

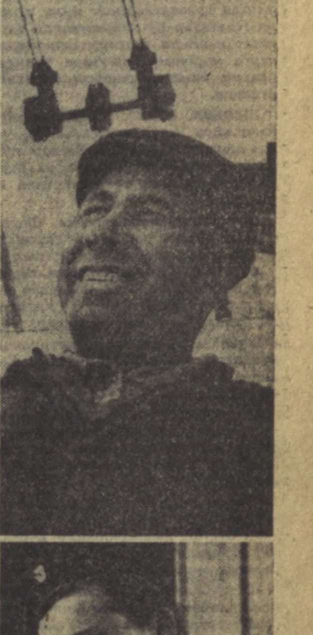

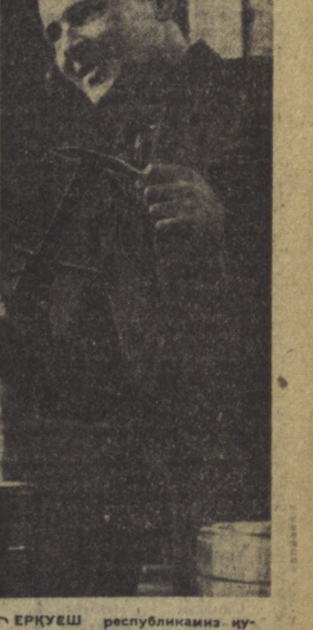

СЕРҚУЁШ республикамиз қурувчилари ва саноат корхоналарининг ишчилари ўз ҳусни-жамолини кўз-кўз қилаётган баҳор фаслининг шу серфайз онларида янада зўр ғайрат билан ишга киришиб кетдилар. Суратларда: (юқоридан пастга) Олмалиқда бунёд этилаётган улкан химия заводининг марказий экстракция цехини монтаждан чиқаришда ўрнак кўрсатаётган кранчи А. Папрявкин, цехнинг иккинчи бўлимида фидокорона меҳнат қилаётган кранчи Ҳалил Хайбуллаев, Тошкент экскаватор ремонти заводининг пешқадам токари П. Баталов ўртоқлар.

А. Тўраев ва И. Глауберзон фотолари.

бўлган алоқани бутунлай узиб юборган бўлур эдилар.

Бела Кун қайд қилиб ўтганидек, деҳқонлар тўғрисидаги масалада «доктринерлик, нобольшевистик йўл тутилганлиги ҳам салбий роль ўйнади. Бундай йўл тутиш пролетар революциясини ва унинг илғор синфини, пролетариатни революциянинг энг муҳим резерви бўлган деҳқонлардан маҳрум қилиб қўйди».

Бироқ, Бела Кун айтиб ўтганидек, Венгрия пролетар революцияси ўзининг қилган хатолари билангина диққатга сазовор бўлиб қолмади. Бу революция ўзининг фазилатлари, ўзининг ижобий жиҳатлари билан ҳам ярқираб турибди.

Венгер коммунистларининг партияси ўзининг қуролини ҳеч қачон йиғиштириб қўймади. У хортистлар реакциясининг зулми ҳаддан ошган шароитда легал ва нолегал воситалардан фойдаланиб, социализм идеаллари учун курашни давом эттирди. Шунинг учун ҳам Венгрия юртига яна озодлик келган пайтда Коммунистик партия миллий қайта тикланиш вазифасини бажаришни ўз зиммасига олишга қодир бирдан бир куч бўлиб қолди. 1948 йилда коммунистлар билан сўл социал-демократларни бирлаштириш, ягона революцион партия тузиш йўли билан ишчилар синфининг бирлиги бу сафар яна узил-кесил, қайта тикланди.

Шундан кейинги йилларда социалистик қурилишда катта-катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Бироқ, шу даврда партия турмушининг ленинча нормаларини бузишдан иборат баъзи хатоларга ҳам йўл қўйилди. Контрреволюцион исённи бостириш жараёнида қайта тузилган Венгрия Социалистик ишчи партияси шу нормаларни тўла равишда қайта тиклади. Венгрия Коммунистик партияси тузилганлигининг 50 йиллигига бағишланиб, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети ўтказган тантанали пленумда Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Янош Кадар доклад қилиб, бундай деди: «Партия принципиал равишда ҳеч қандай янгилик ўйлаб чиқаргани йўқ, у фақат ленинизм манбаъларига қайтди ва шу манбалардан озиқланди. Биз партия турмушида ленинча нормаларни, коллектив раҳбарликни ва демократик централизмни қайта тиклаб олдик. Партия билан ишчилар синфи ўртасида, партия билан омма ўртасида Ленин талаб қилган муносабатлар: ўзаро ишонч, доимий жонли алоқа қайта тикланди. Партиямиз идеология, сиёсат, экономика, маданиятнинг асосий масалаларига ленинча ёндошиш йўлини танлаб олди».

Венгрия коммунистлари ўз ватанларини саноати юксак даражада ривожланган мамлакатга айлантирдилар. Венгрияда маҳсулот ишлаб чиқариш урушдан олдинги даврдагига нисбатан етти баравар кўпайди.

Венгрия Социалистик ишчи партияси ленинча ташқи сиёсатни изчиллик билан ўтказиб келмоқда. У, халқаро майдонда империализмга, милитаризмга ва реакцияга қарши, тинчлик ва социал тараққиёт учун курашмоқда. Венгрия коммунистлари барқарор ва изчил интернационалистлар бўлиб, ўзларининг мард ватандошлари бундан ярим аср муқаддам рус пролетариати билан ёнма-ён туриб амалга оширмоқ учун курашган идеалларга содиқ бўлиб қолмоқдалар. «Биз, деди Янош Кадар, жаҳонда биринчи ишчи-деҳқон давлати, социализм ва коммунизмнинг пионери бўлган Совет Иттифоқига муносабатни интернационализмнинг негизи деб ҳамиша ҳисоблаб келдик ва ҳозир ҳам шундай деб ҳисоблаймиз».

Венгрия Социалистик ишчи партияси халқаро коммунистик ҳаракат сафларини мустаҳкамлаш учун қатъият ва изчиллик билан курашиб келмоқда.

Ички ва ташқи сиёсатда ленинизм идеалларига амал қилаётган венгер коммунистлари В. И. Ленин асарларини тарғиб қилишга катта эътибор бермоқдалар.

1919 йилнинг февралидаёқ, пролетариат диктатурасининг ғалабасидан бир неча кун олдин Венгрияда Лениннинг «Давлат ва революция» асари нашр этилган эди. Бу асарни атоқли венгер марксисти Ласло Рудаш немис тилидан таржима қилган эди. Венгер революционерлари ва революционер омма бу китобни жуда қизиқиб ўқиди. Венгрия Совет Республикаси яшаб турган даврда Ленин асарларидан яна 10 таси, шу жумладан «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» деган брошюра алоҳида-алоҳида нашр этилди. Бу асар ёш Совет республикаси учун айниқса актуал асар эди.

В. И. Ленин асарлари тўпламининг тўртинчи совет нашридан таржима қилиб, тўла равишда чоп қилинганлиги мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида катта воқеа бўлди. В. И. Ленин асарларининг бу тўплами 1961 йилда тўла равишда нашр қилиниб бўлди. Икки йилдан сўнг В. И. Ленин асарларининг 50 томлик тўплами нашр қилина бошланди. Шу дамгача бу тўпламнинг 21 томи босилиб чиқди.

Яқинда «Социалистик демократия тўғрисида», «Сўл оғмачилик тўғрисида», «Миллий масала тўғрисида», «Тарихий материализм тўғрисида» деган тематик тўпламлар нашр этилди. Ильич юбилейига атаб «Халқаро коммунистик ҳаракат тўғрисида» деган тўплам В. И. Ленин биографиясининг янги нашри, «Ленин ва венгер ишчилар ҳаракати» деган монография чоп қилинади. Халқ ҳокимияти йилларида Венгрияда Ленин асарлари жами 3 миллион нусхадан кўпроқ нашр этилди.

Ленин тўғрисидаги хотира венгер дўстларимизнинг қалбида ва ишларида яшаб келмоқда. Улар ўз ватанлари тарихининг энг порлоқ ва қаҳрамонлик саҳифаси Ленин номи билан боғланганлигини сира унутмай, доҳий туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга тайёрланмоқдалар.

М. ПОПОВ. (ТАСС).

Янгиликлар, **ХУШХАБАРЛАР**

РАЦИОНАЛИЗАТОР ҲИССАСИ

◆ Андижон ёғ комбинатининг рационализаторлари 150 минг сўмлик иқтисодий самара олдилар. Улар ўзларининг беш йиллик охиригача олган мажбуриятларини муддатидан олдин бажардилар.

Инженер Х. Султонов, слесарь М. Шарипов ва технолог Е. Еникеевалардан иборат ижодий группа тежамкорлик фондига бир неча ўн минг сўмлик салмоқли ҳисса қўшдилар. Рационализаторлардан Т. Мухторова, П Горлов ва С. Татевосян чигитни тозалаш жараёнини такомиллаштирдилар. Шунинг ўзи йилига йигирма минг сўмдан кўпроқ маблағни тежаб беради.

«Полвонтош» нефть кони, Ленинск пахта заводи, — «Савай» совхози коллективлари ҳам иқтисод қилиш ва тежамкорлик юзасидан беш йиллик учун ўз зиммаларига олган мажбуриятларни муддатидан олдин бажардилар.

РЕЗЕРВЛАР ҲИСОБИГА

◆ Андижон пойафзал фабрикасида ғоят серунум механизмлар билан ускуналанган еттинчи конвейер ишга туширилди. Бу йил корхона янги техникани жорий этиш йўли билан пойафзал ишлаб чиқаришни икки юз минг жуфт кўпайтиради.

Корхонада яна бир янгилик рўй берди — кенг истеъмол моллари цехи очилди. Юмшоқ териларнинг резгиларидан бу ерда болалар сандали ишлаб чиқариладиган бўлади.

ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ ЯНГИ ФАКУЛЬТЕТИ

◆ В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон техника заводидаги маданият халқ университетининг янги факультети очилди. Ленин сабоқлари, деб номланган шу факультетнинг дастлабки машғулоти дунёда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси ва раҳбари — Владимир Ильич Лениннинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланди.

Янги факультетнинг программасида лекциялардан ташқари экскурсиялар ҳам кўзда тутилган. Янги факультет Ўзбекистондаги энг кекса халқ университетининг тўртинчи факультетидир.

Турли мамлакатларда

ЕВРОПАДА ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК, ЎЗАРО ИШОНЧ ВА ҲАМЖИҲАТЛИК ЙЎЛИ

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИ ИШТИРОКЧИЛАРИ БЎЛГАН ДАВЛАТЛАР СИЁСИЙ МАСЛАҲАТ КОМИТЕТИ КЕНГАШИ ТЎҒРИСИДА ЧЕТ ЭЛ МАТБУОТИНИНГ ФИКРИ

БРАТИСЛАВА. (ТАСС). Варшава Шартномаси иштирокчилари бўлган давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг Будапештда бўлиб ўтган кенгаши якунларига Словакия матбуоти катта эътибор бермоқда.

Кенгаш тўғрисидаги хабарни Братиславада чиқадиган ҳамма газеталар ўзларининг биринчи саҳифаларида босиб чиқардилар. «Правда» ва «Праца» газеталари кенгашда қабул қилинган ҳужжатларнинг тўла текстини эълон қилдилар. Бошқа газеталар бу ҳужжатларни батафсил баён қилдилар. Будапешт кенгаши иштирокчиларининг Европадаги барча давлатларга мурожаати қитъада тинчликка янги уруш хавфининг олдини олишга чақириқ эканлиги сарлавҳаларда таъкидлаб ўтилади.

ЖЕНЕВА. (ТАСС). Швейцариядаги меҳнат партиясининг органи «Вуа Уврие» газетаси бугун Варшава Шартномаси иштирокчилари бўлган давлатлар сиёсий маслаҳат комитети кенгаши тўғрисидаги хабарни ва Европадаги барча мамлакатларга мурожаатнинг тўла текстини биринчи саҳифаларда босиб чиқарди.

Газетанинг сарлавҳасида «Варшава Шартномаси иштирокчилари бўлган давлатлар Европадаги барча мамлакатларни тинчлик ва хавфсизликка даъват этмоқдалар», дейилади.

ЛОНДОН. (ТАСС). Варшава Шартномаси қатнашчилари бўлган давлатлар сиёсий маслаҳат комитети кенгаши тўғрисидаги хабарларни Лондонда чиқадиган газеталар кўзга кўринарли ўринларда эълон қилдилар.

Варшава Шартномаси иштирокчилари бўлган давлатларнинг Будапешт кенгаши томонидан Европадаги барча мамлакатларга қарата қабул қилган мурожаатига матбуот катта эътибор бермоқда.

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида Варшава Шартномаси иштирокчилари бўлган давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг Будапештда ўз ишини тамомлаган кенгаши Бельгия матбуоти ва радиосини ғоят қизиқтирди.

Газеталарнинг эрталабки сонларида кенгашнинг якунловчи ахборотининг баёни ҳамда Варшава Шартномаси иштирокчилари бўлган давлатларнинг Европадаги барча мамлакатларга мурожаатини эълон қилдилар. Бу ҳақдаги хабарлар Бельгия радиоси орқали ҳам эшиттирилди.

«Сите» газетаси Европада хавфсизлик ва тинч-тотув яшаш масалаларини муҳокама қилиш учун Европа кенгашини чақириш тўғрисидаги таклифга алоҳида эътибор берди.

«Либр бельжик» газетасининг сарлавҳасида «Шарқ умумевропа конференцияси чақиришни таклиф қилмоқда» деб ёзилган. Католикларнинг бу мўътабар газетаси Варшава Шартномаси иштирокчилари бўлган давлатларнинг Европадаги барча мамлакатларга қилган мурожаатида айтилган қуйидаги сўзларни биринчи ўринга қўйганлар. Шу мурожаатда Европа тенг ҳуқуқли миллатлар ўртасида самарали ҳамкорлик қитъаси, бутун дунёда барқарорлик, тинчлик ва ҳамжиҳатлик омили бўлиб қолиши учун Европадаги мамлакатлар ўз кучларини бирлаштиришлари кераклиги таъкидлаб ўтилган эди.

ТОКИО. (ТАСС). Варшава Шартномаси иштирокчилари бўлган давлатлар сиёсий маслаҳат кенгашининг ўз ишини тамомлаганлиги ва кенгашда қабул қилинган ахборот ҳамда Европа мамлакатларига мурожаат Японияда чиқадиган барча оқшомги газеталарнинг диққат марказида турибди.

Газеталар ТАСС берган ахборотни ҳамда Европа мамлакатларига мурожаат текстини, шунингдек ўз мухбирларининг кенгаш якунлари тўғрисидаги хабарларини ва изоҳларини босиб чиқардилар.

«Асахи ивнинг ньюс» газетаси Варшава Шартномаси давлатларининг тинч-тотув яшашга чақириғини, «Асахи» газетаси умумевропа кенгашини ўтказиш тўғрисидаги чақириқни, «Иомиури» газетаси Европада кескинликни камайтириш ҳақидаги чақириқни алоҳида таъкидлаб ўтади.

БОЛГАРИЯ. Бу ерда сўнгги чорак аср ичида юзлаб замонавий саноат корхоналари — химия ва металлургия заводлари, верфлар ва электр станциялар қурилди. Суратда: Враца шаҳри яқинидаги ёқилғи сифатида газдан фойдаланаётган электр станция Болгария Халқ Республикасидаги ана шундай корхоналардан биридир.

Централфото—ТАСС.

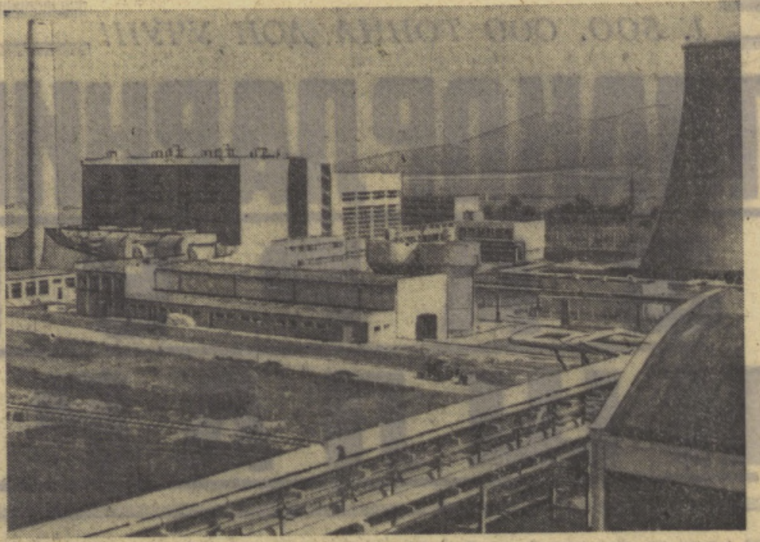

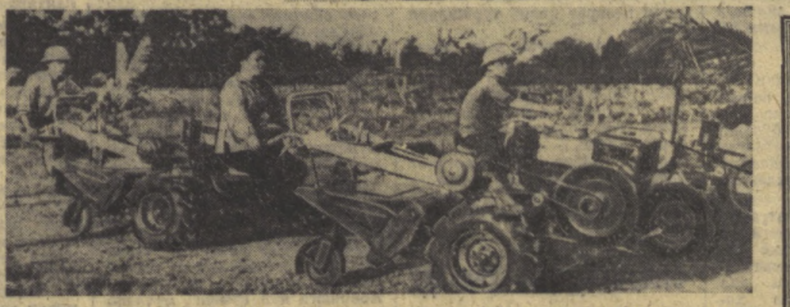

Вьетнам Демократик Республикаси. Мамлакатдаги кўпгина корхоналарнинг коллективлари янги йилда катта муваффақиятларга эришмоқдалар. Жумладан, январь ойида қишлоқ хўжалиги, саноат ва транспорт эҳтиёжлари учун зарур бўлган 36 номдаги маҳсулот планлари ошириб адо этилди. Суратда: қишлоқ хўжалик заводи тажриба майдонида янги агрегатлар синаб кўрилмоқда.

ВИА—ТАСС фотоси.

Н. КРИШНАННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ҳиндистон Коммунистик партияси Марказий секретариатининг аъзоси Н. Кришнан бу ерда қуйидагиларни айтди:

«Хитой раҳбарларининг Совет Иттифоқига қарашли Узоқ Шарқ чегарасида қилган иғвогарликлари муайян бир сиёсий мақсадни кўзда тутади. Хитой раҳбарлари Хитойда Мао Цзэ-дун группаси ўтказаётган сиёсат оқибатида рўй берган ички қийинчиликларни яшириш учун Советларга қарши қасддан кампания олиб бормоқдалар. Ҳозирги Хитой раҳбарларининг ана шу ўта кетган авантюристик сиёсати ички проблемалардан Хитой халқининг эътиборини четга тортиш ва Мао ҳарбий-бюрократик диктатурасининг позицияларини мустаҳкамлаш мақсадида Хитой Компартиясининг IX съездини чақириш учун замин тайёрлашга қаратилган.

Совет чегарасидаги тўқнашувлар оддий бир можаро эмас, балки Бонн реваншчиларининг Ғарбий Берлиндаги авантюраси билан боғланган иғвогарликдир. Бу тўқнашувлар Вашингтоннинг Вьетнам масаласи юзасидан Парижда ўтказилаётган музокараларда лўттибозлик қилишига ёрдам беради.

Озодлик ва мустақиллик учун курашаётган Вьетнам халқига жуда зарур бўлган ва Совет Иттифоқи юбораётган қурол-яроғ ҳамда материалларни ўтказмаслик учун Хитой маъмурлари кўраётган тадбирлар ҳам Хитой раҳбарларининг Вьетнам халқига нисбатан қўпорувчилик ишлари билан шуғулланаётганликларини кўрсатувчи очиқ мисол бўла олади.

Вашингтон бундай ҳаракатларни хурсандчилик билан табриклаётганлигига ҳам сабаб шу».

Ҳиндистон Коммунистик партияси Марказий секретариатининг аъзоси Н. Кришнан сўзининг охирида бундай деди: «Ҳозирги вақтда Москвада коммунистик ва ишчи партияларнинг халқаро кенгашини чақириш жуда муҳимдир. Халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини империалистларнинг Мао ва унинг гумашталари олиб бораётган қўпорувчилик ишларидан фойдаланиш учун қилаётган уринишларига қарама-қарши қўйиш керак».

ДИПЛОМЛИ ФИЛЬМЛАР

ТЕҲРОН. (ТАСС). Осиё ва Африка мамлакатларининг Тошкентдаги биринчи халқаро кинофестивалида кўрсатилган Эроннинг икки кинофильми мукофотланганлигига бағишланиб СССР нинг Эрондаги элчихонаси клубида кеча ўтказилди. Залга келган мамлакат маданият ва санъат арбоблари, таниқли кинематографчилар, Эрон ва чет эл журналистлари Эрондаги Совет элчихонаси матбуот атташеси А. Н. Сироежкиннинг «Мозандарон шери» ва «Европалик келин» деган Эрон фильмлари Тошкент фестивалининг фахрий дипломлари билан мукофотланганлиги тўғрисидаги ахборотини самимий кутиб олдилар.

Ана шу фильмларни яратган режиссёрлар билан ижрочилар Эроннинг ёш кино санъатига эътибор билан қаралганлиги учун фестиваль ташкилотчиларига самимий миннатдорчилик изҳор қилдилар. Кеча охирида меҳмонларга диплом билан тақдирланган фильмлардан парчалар кўрсатилди.

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРДА

ОБЪЕКТИВДА — СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИ

СОФИЯ. Халқ армияси Марказий уйида журналист Вербан Драгановнинг «Совет Иттифоқи бўйлаб» фотокўргазмаси очилди. Кўргазмага совет кишиларининг ҳаёти, тарихий ва архитектура ёдгорликлари ҳамда йирик корхоналар, колхоз ва совхозлар ҳақида ҳикоя қилувчи 146 та сурат қўйилган.

Экспозициянинг махсус бўлими В. И. Ленинга бағишланган. В. Драганов икки ой мобайнида Ленин жойларида бўлиб Москва, Ленинград, Ульяновск, Разлив кўринишларини томошабинларга тақдим этди.

Фотожурналист суратларидаги яна бир тема тўрт Совет республикаси — РСФСР, Украина, Латвия ва Озарбайжонга бағишланган. Болгар—Совет дўстлиги умумхалқ комитети томонидан уюштирилган бу фотокўргазма София аҳолиси ва меҳмонларида катта қизиқиш туғдирмоқда.

(АПН).

СИЛЕЗИЯДА ЯШИЛ ВОҲА

ВАРШАВА. Яқин кунларда Силезиянинг марказида яшил воҳа пайдо бўлади. Шахтёрлар округи дарахтзорга бурканади. Бу ерда 12 минг гектар ерга манзарали дарахтлар экиш мўлжалланяпти. 100 га яқин дам олиш уйлари ҳам шу ерда қурилади.

Яшил воҳанинг ташкил этилиши халқ Польшасининг йирик саноат райони бўлган Силезиянинг иқлимини яхшилайди, шахтёрлар ва уларнинг оилалари учун яхши дам олиш шароити яратишга имкон беради. Бу планни амалга оширишда асосан Силезия корхоналари, маҳаллий ҳокимият органлари қатнашадилар.

(АПН—Интерпресс).

«ТОНГ» ПРЕМЬЕРАСИ

УЛАН-БАТОР. Монголия кинотеатрларида «Тонг» бадиий фильмининг биринчи серияси кўрсатила бошлади. Фильм В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги ва Монголияда халқ революциясининг 50 йиллигига бағишланган. Янги кинофильм Д. Сухэ-Батор бошлиқ монгол революционерларининг фаолияти ҳамда В. И. Ленин билан бўлган учрашувлар ҳақида ҳикоя қилади. «Тонг» тарихий фактлар асосида яратилган.

Г. ХАРЧЕНКО,
АПН мухбири.

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛИ ҚАДАМЛАРИ

Озодлик матбуот агентлиги Жанубий Вьетнамдан хабар беради: халқ Озодлик қуролли кучлари жангчилари 14 мартдан 15 мартга ўтар кечаси Митхо вилоят маркази районида бир қанча жанговар ҳаракатлар қилдилар.

Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг муваффақиятли ҳаракатлари натижасида 550 солдат ва офицер, шу жумладан, 100 дан ортиқ америкалик ҳарбий хизматчи сафдан чиқарилди, кўпгина ҳарбий анжом ва ҳарбий аслаҳа ўлжа қилиб олинди.

(ТАСС, 19 март).

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

Пекинда маочиларнинг катта слётига зўр бериб тайёргарлик кўрилмоқда. Маочилар бу слётни Хитой Компартиясининг IX съезди деб атамоқдалар. Шаҳарга байрам тусини беришга ҳаракат қилмоқдалар. Кўчалардаги аҳлатлар шошилинч равишда арава ва юк машиналарида ташиб олиняпти. Съездни табрикловчи сўзлар ёзилган арклар қуриляпти. Жамоат биноларига байроқлар ва Мао Цзэ-дуннинг ҳайбатли портретлари илиб қўйиляпти. Йиғин қатнашчиларини қабул қилиш учун деб ажратилган янги спорт саройи Мао сўзлари ёзилган жуда катта лавҳалар билан безатилмоқда. Кузатувчилар Пекин кўчалари ва пойтахтга олиб келадиган йўлларда соқчиларнинг кўпайтирилганлиги ҳам бўлажак съезд билан алоқадор деб айтмоқдалар. Баъзи биноларга «Яшасин улуғ Хитой Коммунистик партияси» деган шиор илиб қўйилган. Маочиларнинг оғзидан эшитилган бу гаплардан ҳам мунофиқона ва риёкорона сўзларни топиш қийин.

«Маданий революция» бошланганидан буён ўтган икки йил ичида Хитой Коммунистик партияси бошдан охиригача емирилиб ташланди. Марказий Комитет аъзоларидан тортиб завод ва қишлоқ ячейкаларининг секретарларигача партия кадрларининг кўп қисми сургун қилиниб, «меҳнат жараёнида қайтадан тарбиялаш» учун мажбурий ишларга юборилди.

Партия тор-мор қилинганлигига сабаб шуки, партия аъзолари ва партия аппарати Мао Цзэ-дуннинг ички ва ташқи сиёсат соҳасидаги авантюристик йўлига энг кўп қаршилик кўрсатган эдилар. «Улуғ дарға» даставвал партияни тарқатиб юбормай туриб, съездни чақира олмас эди, акс ҳолда у ва унинг шериклари озчилик бўлиб қолар эди.

Мао Цзэ-дун ва унинг малайлари партияни ҳамда халқ демократик давлати конституцион органларини тор-мор қилиб ҳарбий бюрократик диктатурани ўрнатдилар. Сохта съезд маочиларга ана шу ниқобсиз диктатурага қулайроқ замин вужудга келтириш учун даркор бўлиб қолди. Бу съезд Хитой Коммунистик партиясининг аввалги номи билан ниқобланиб маочиларнинг марксизм-ленинизм билан ҳеч қандай алоқаси бўлмаган янги миллатчилик партиясини мустаҳкамроқ қилиб вужудга келтириш учун керак.

Хитой матбуоти съезд делегатлари сайланмай, балки Мао Цзэ-дун ҳамда унинг штаби олдидаги алоҳида хизматларига қараб тайинланишини яширмаётир.

Хитой Коммунистик партиясининг янги Устави лойиҳасидан шу нарса кўриниб турибдики, съезд маочиларга Мао Цзэ-дуннинг советларга қарши курашини устав қоидаси деб, маочи маъмурлар давлати ташқи сиёсатининг ифодаси деб тасдиқлатиб олиш учун ҳам даркор бўлиб қолди.

Мао тўдаси шовинизмни мисли кўрилмаган даражада авж олдириш вазиятидагина бундай «съезд»ни ўтказиш ва социализмга хиёнатни тасдиқлаш ҳамда империалистлар билан тил бириктиришга уринишни яшириш мақсадини кўзда тутган қарорларни қабул қилдиришга умид боғламоқда. Маочиларнинг Совет чегарасидаги қуролли иғвогарликлари худди шу мақсад учун керак бўлиб қолди. Пекин матбуоти ҳозирги кунда бу иғвогарликларга «съездга туҳфа» деб баҳо бермоқда.

«Маданий революция» бошланган кунданоқ Хитойда Совет халқига душманлик кампанияси сира тўхтамай давом этди. «Хунци» журналининг кейинги сонида босилган йўл-йўриқ кўрсатувчи мақолада бутун «маданий революция» аввало Совет Иттифоқига, унинг тарихий тажрибаси ва сиёсий таъсирига қарши, шунингдек Хитойнь СССР билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан ҳамкорликни оқлаб чиқан кишиларга қарши қаратилганлигига очиқ иқрор бўлди.

(ТАСС. 18 март).

ОБ-ХАВО

Бугун кундузи Ўзбекистоннинг барча районларида ҳавонинг ўзгариб туриши, ёғингарчиликнинг бўлмаслиги, фақат Қорақалпоғистон АССР ва Бухоро областида бир оз ёмғир ёғиши кутилади. Жанубий-шарқдан секундига 5.10, жанубда 15 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат Қорақалпоғистон АССРда 7.12, қолган жойларда 25, жанубда эса 27 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво кам булутли бўлиб ёғингарчилик бўлмайди. Жануби-шарқдан секундига 5.10 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 9.11, кундузи 22.24 даража иссиқ бўлади.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

ҲАР ТЎҒРИДА

ИНСОН ҚАДРИ...

ДЕҲЛИДА яқинда инглиз офицери Ринжининг жиноий иши судда кўрилди. Воқеа бундай бўлган: офицер Ринжи иссиқ кунда иш билан телеграфга борди. Хоналар жуда дим, нафас олиб бўлмасди. Ринжи у ёқ-бу ёққа қараб, бир бурчакда сунъий шамол аппаратини ишлатадиган ҳиндининг ухлаб ётганини кўрди. Ринжининг жаҳли чиқиб, унинг кўкрагига зарб билан тепди. Қоровул ўша дақиқанинг ўзидаёқ жон берди. Текширишда бечоранинг бир нечта қовурғаси синиб кетганлиги маълум бўлди. Инглиз офицери Ринжи эса бу жиноятни учун... 25 рупий жарима тўлади, холос. Оддий ҳиндининг қадри ана шунақа.

ЯНГИ ЮЛДУЗ

РАКЕТАГА ўрнатилган мукаммал телескоп ёрдамида самодаги жисмлар кузатилганда Скорпион юлдузи ёнида янги бир юлдуз кўринди. Инглиз астрономлари, бу янги юлдуз яқинда пайдо бўлган бўлса керак, демоқдалар. Юлдузнинг ҳарорати шу пайтгача маълум бўлган юлдузларникидан анча ортиқ, яъни 150 миллион даражага тенгдир.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Халқ талантлари концерти. 9.30 — Меҳнат ҳақидаги қўшиқлар. 9.50 — Халқаро мавзуларда эшиттириш (тожикча). 10.10 — Куйлардан—куйларга. 11.15 — «Улуғ астроном ва мутафаккир» (русча). 11.30 — Концерт. 12.45 — «Замондошларимиз». 13.30 — Н. Римский-Корсаков ва С. Рахманинов асарларидан концерт. 15.15 — К. Чандр. «Шамоллар онаси» (радиопостановка). 16.10 — Музикали соат. 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 17.00 — «Ўзбекистон композиторларининг симфоник куйлари» (русча). 18.00 — «Юлдузлар оламининг тадқиқотчиси. 18.10 — Вальслар. 19.20 — «Қўшиқчи шоир Э. Шемизода» (татарча). 20.00 — «Узбекистан индустриальный» радиожурнали. 20.30 — Концерт. 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Концерт. 21.40 — «Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш йўлида». 22.20 — Чолғу куйлари. 22.40 — Ҳ. Салоҳ. «Наъматак» (радиокомпозиция). 23.15 — Мақом кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Юқори синф ўқувчилари учун эшиттириш. 18.40 — Телеянгиликлар. 18.55 — Анатолий Королёв куйлайди.

Ўзбек тилида: 19.15 — Телеянгиликлар. 19.30 — Наврўз лирикаси.

21.00 — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 21.00 — Экиш агрегатлари мавсумга шай бўлсин. 21.20 — «Ҳайкалтарош Меркуров» (илмий оммабоп фильм). 21.40 — «Икки ҳаёт» (бадиий фильмнинг биринчи серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Олмаота ва Фрунзе телестудияларнинг кўрсатишлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 21/III да Оққуш кўли, 22/III да Лайли ва Мажнун, 23/III да Жизель.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/III да Парвона, 22/III да Алишер Навоий 23/III да Алишер Навоий (кундузи), Аяжонларим (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/III да Қизбулоқ, 22/III да Бағри тош, 23/III да Навоий Астрободда.

КИНО

Революция чавандозлари — САНЪАТ САРОЙИ, «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 9-30 минутда).

Кашмирдаги севги (1-2 сериялар) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Асримиздан миллион йил илгари — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Виринея — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Қилич ва қалқон (1-2 сериялар) — «МОСКВА» (кундуз 1 ярим, кеч 6-20 минутда).

Сўнгги табор — «ЧАЙКА» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 8 да).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
23 МАРТДА
7, 10-синф мактаб ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи № 2.
В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН
Адабий-музикали композиция
«ОЛТИН САҲИФАЛАР»
Бадиий сўз устаси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Мухсин ҲАМИДОВ ижро этади.
Концерт кундуз соат 2 да бошланади.
Абонементлардан ташқари билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 12 дан сотилади.

АШХОБОД ШАҲРИДА
30 МАРТДА
1966 йилда чиқарилган
3% ли
Давлат ички ютуқлар заёмининг
22-ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ
Тиражда заёмнинг ҳар бир разрядига умумий суммаси 512560 сўмлик 9400 ютуқ бор. Шу жумладан: 5000, 1000, 500, 100, 40 сўмлик ютуқлар ўйналади.
Заём облигацияларини сотиб олинг!

СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги
ТОШКЕНТ ВРАЧЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ИНСТИТУТИ
1969 йил учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича
АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
ҚАТНАБ ЎҚИШ: эндокринология, тери-венериологик касаллиги бўйича, патологик анатомия, психиатрия, фтизиатрия, хирургия;
СИРТДАН ЎҚИШ: қулоқ, томоқ, бурун касаллиги бўйича, болалар касаллигида болалар инфекцияси, юқумли касалликлар бўйича, соғлиқ сақлашни уюштириш бўйича;
микробиология, радиология (2 ўрин), хирургик стоматология (2 ўрин), соғлиқ сақлашни уюштириш, болалар касаллигида болалар инфекцияси;
КЛИНИК ОРДИНАТУРАГА: терапия (2 ўрин), педиатрия (2 ўрин), юқумли касалликлар (2 ўрин), акушерлик-гинекология (2 ўрин), гематология ва қон қуйиш, хирургия.
Конкурс муддати — эълон чиққандан сўнг 1 ой.
Ҳужжатлар конкурс қоидаларига мувофиқ: Тошкент шаҳар, генерал Петров кўчаси, 51-уйга юборилсин.

ТОШКЕНТ «ШАРҚ» МЕБЕЛЬ ФИРМАСИ
дурадгорлар, дастгоҳчилар, пардозловчилар, шлифовкачилар ва прессчилар касбига ўқитиш учун 3 ойлик курсларга
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Камида 7 синф ҳажми маълумотларга эга бўлган 18 дан 25 ёшгача бўлган ёшларни қабул қилади.
Машғулотлар: Москва, Ленинград, Рига ва Краснодар шаҳарларининг мебель корхоналарида ўтказилади.
Ўқувчилар—стипендия, ётоқхона ва бепул билет билан таъминланадилар.
Кирувчилар ариза, автобиография, паспорт, ҳарбий билет, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, турар-жойидан справка, 4 та 3х4 ҳажмидаги фотосуратни топширишлари лозим.
Аризалар — 15 апрелгача қабул қилинади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Магазин — маззук кўчаси, 254-уй (10, 14, 43, 56-автобусларнинг, 7, 10-троллейбусларнинг «Трактор-йиғув заводи» бекати).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
21 МАРТДА
Улуғ доҳиймиз Ленинни шарафлаймиз!
ШЕЪРИЯТ КЕЧАСИ
Қатнашадилар:
Ўзбекистон ССР халқ шоири Собир АБДУЛЛА
Шоирлар Асқад МУХТОР, ЧАРХИЙ, Эътибор ОХУНОВА, Эркин ВОҲИДОВ;
Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Берта ДАВИДОВА, Қундуз МИРКАРИМОВА;
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Ғавҳжал ҚОДИРОВ (Фарғона), Маҳбуба МАНСУРОВА (Қўқон).
Солистлар: Маҳмуджон ИСОМУДДИНОВ (Наманган).
Ҳабиба ОХУНОВА (Наманган), Муҳаббат ШАМАЕВА, Дилафруз ЖАББОРОВА, Карима УЗОҚОВА.
ХОРАЗМ АНСАМБЛИ «ЛАЗГИ»
Концерт кеч соат 8 да бошланади.
Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

ЎРТА ОСИЁ «АКАДЕМКНИГА» КОНТОРАСИ
К. Маркс кўчаси, 29-уй ва Ш. Руставели кўчаси 43-уйлардаги МАГАЗИНЛАРДА
А. М. Горький асарларининг I тўлиқ томини
ТАРҚАТА БОШЛАДИ
Обуначилардан асарларни ўз вақтида олишларини сўраймиз.
«АКАДЕМКНИГА».

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИГА
1969 йил ёзги спорт мавсумида ишлаш учун штатсиз кассирлар
КЕРАК
Иш ҳақи-ишбай.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Социализм кўчаси, 23-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553. Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон — 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—22, Наманган 21—88, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 11—55.

№ Б. — 68. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 11052